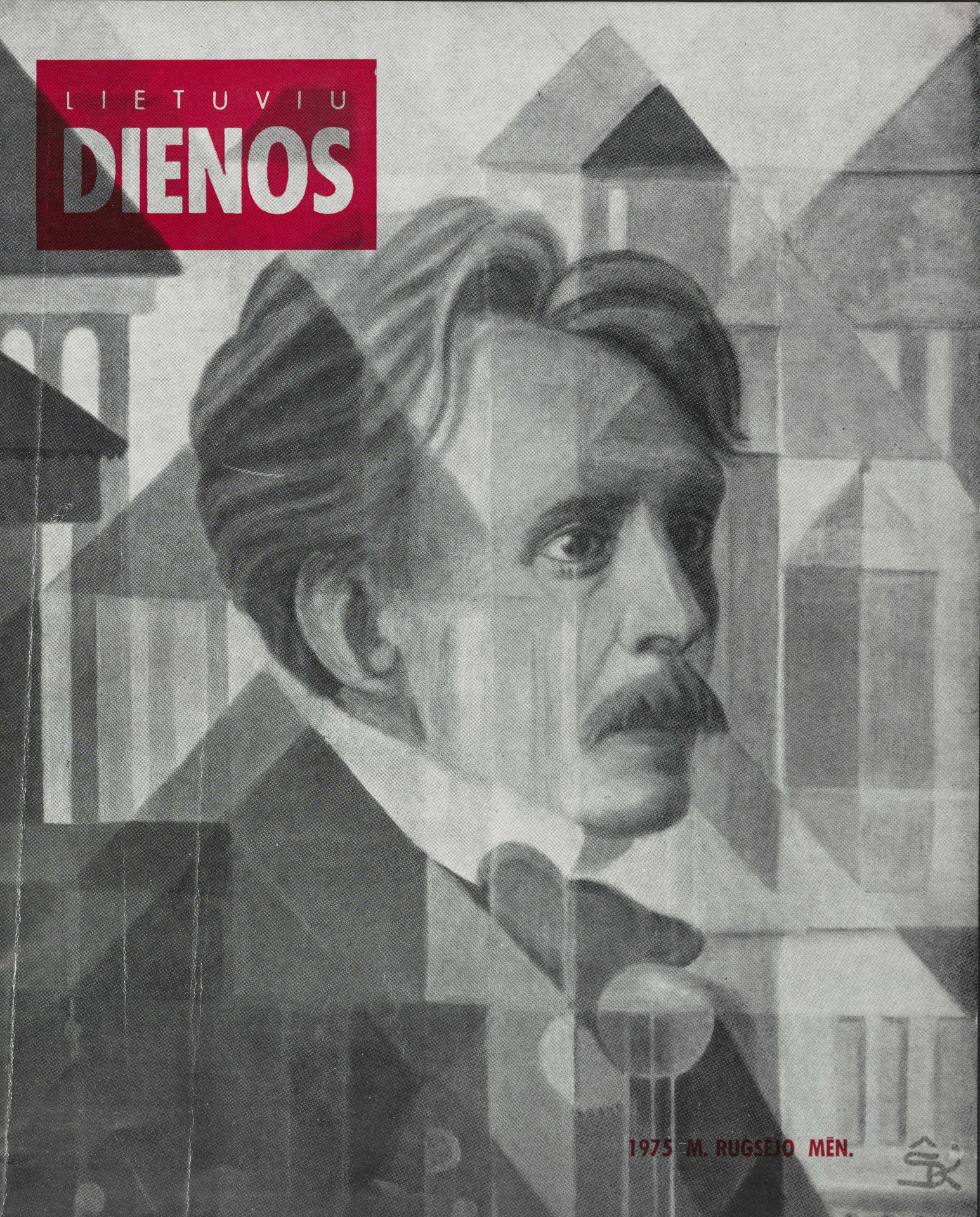

LIETUVIU
DIENOS

1975 M. RUGSEJO MĖN.

SK

L I E T U V I U
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, Calif. 90029

Telefonas: 664-2919

1975, rugsėjis Nr. 7 (156)

Eina XXVI metai

September, 1975 No. 7 (156)

Volume XXVI

Redaguoja

REDAKCIJĖ KOLEGIJA

Anglų k. Redaktorius / English Editor

ALFONSAS A. MILUKAS

Atsakomasis red. - Leidėjas / Publisher

Administratorius / Circulation Manager

ANTHONY F. SKIRIUS

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
If subsription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina \$1.

Single Copy \$1.

Prenumerata metams \$10.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscripion \$10 per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$15.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California"

TURINYS / CONTENTS

Auka. Eil. — Bern. Brazdžionis.	3
SPAUDOJ IR GYVENIME —	
Čiurlionio minėjimai	4
Amžininkų balsai.	4
M. K. Čiurlionio vėlei — F. Klrša.	4
"Čiurlionis", ištrauka iš J. Gliaudos dramos	
Antras veiksmas, III scena.	5-8
POEZIJOS PUSLAPIS — H. Radauskas,	
B. Rutkūnas.	9
R. Apeikytė, Su Pietų Amerikos lietuviais.	10
Rochesterio LB chorui 25 metai. A. Sb.	12
Europos Lietuviškų Studijų Savaitė. Foto re-	
portažas.	13
Naujos knygos.	14
VEIDAI IR VAIZDAI.	15-16

ENGLISH SECTION

Čiurlionis — Unique and Incomparable, by	
VI. Vaitiekūnas.	17
M. K. Čiurlionis: The Painter Surprises the	
Composer, by Br Markaitis, SJ.	18
LITHUANIANS IN THE NEWS.	21
Administracija rašo.	23
Lietuvių Radijo programos.	23

VIRŠELIAI / COVERS

Pirmasis / Front Cover

MIKALOJUS KONSTANTINAS ČIURLIONIS, portretas, pieštas K. Šimonio.

Tekste — dramos ištrauka, poezija, rašiniai ir M. K. Č. kūrinių reprodukcijos jo gimimo 100 metų sukaktį minint (1875—1911—1975).

M. K. ČIURLIONIS — 1875-1911-1975

A century closes since the birth of one of Lithuania's great creators, a fine exponent of the country's spiritual values and because of his universal appeal potential also a contributor to the cultural heritage of the world at large — M. K. Čiurlionis.

The frail giant is appealingly depicted on the front cover by a nearby contemporary of his, K. Šimonis still living. M. K. Čiurlionis himself died at an early age of 36, yet in his short meteoric life of intense creativity he bequeathed his scions with 300 vivid, colorful musical compositions and as many lyric and tempestuous paintings of symbolic-artistic-religious-and philosophic merit. This artistic legacy that smoothly navigates to the farthest domains and outest reaches of human imagination, comprising them into one single wholeness, is destined at last to be awarded the full appreciation of the many that hitherto has been awarded to it by only the knowledgeable few.

The first admirers of Čiurlionis' paintings were his contemporary artist colleagues of the Petersburg MIR ISSKUSTVO GROUP. Gradually his genius was being hailed around Poland, Germany, France and lastly in Japan, too. This admiration for a creator whose artistic roots are genuinely national, who has proclaimed himself a Lithuanian patriot dedicated to his country.

"Lithuanian Days" magazine has presented biographical materials on M. K. Čiurlionis in its issues of May, 1968 and May 1974. On his anniversary year a renaissance in research and evaluation of Čiurlionis artistry reflects itself in world wide Lithuanian publications. Encouragingly active are representatives of younger generations, as in Los Angeles where (Camaro Gallery, Aug. 18—Sept. 5) an exhibit of M. K. Čiurlionis works (reproductions) was held.

A. Milukas

PASKUTINIS PSL. / BACK COVER

M. K. Čiurlionio antkapis Rasų kapuose Vilniuje.

● M. K. Čiurlionis' tombstone at the Rasai cemetary in Vilnius, Lithuania.

M. K. ČIURLIONIS

AUKA / THE OFFERING

Auka

(Kaino-Abelio tapatybės tema)

*Nešu Tau, Viešpatie, aš savo žodžio auką, —
Te juodo dūmo upė teka žemiškon naktin,
Te balto angelo sparnai nuo keršto sielą saugo,
Te gesta plėnys, te šlovė juos iškelia aukštyn...*

*Nešu Tau, Viešpatie, aš savo skausmo auką, —
Suklupęs po dienos našta saulėleidžio metu, —
Neatsitraukei nuo manęs perdien tu nė per plauką,
Į aukurą tau prakaito sunkius lašus metu...*

*Nešu Tau, Viešpatie, aš savo džiaugsmo auką —
Išsaugotą, išaugusią jaunų dienų javuos...
Tu man davei gyvenimą kaip gintarinį lauką,
Pražydusį pavasariais gražiausios Lietuvos!. — —*

*Nešu Tau, Viešpatie, aš savo laimės auką, —
Te baltas dūmo vingis kyla vakaro dangum,
Tegu naktis liepsnų liepsnom apsipila, te auga
Žmogaus gyvenimas dievop, dievažmogis — žmo-
gum.*

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

genialaus dailininko ir muzikos kūrėjo, 100 metų nuo gimimo sukakties minėjimas spaudoje ir gyvenime, atrodo, bus pralenkęs bet kokiuos iki šioliai buvusių lietuvių pasaulyje minėjimus (Donelaičio, Maironio, Žemaitės...) Ypač įnirtingai sukakties minėjimo "monopolio" imasi kai kuri spauda dabartinėje Lietuvoje, laisvojo pasaulio lietuvių minėjimus stengdamasi sumenkinti, išjuokti, gi savuosius susuperlatyvinti. Šiaip jau laikraščiuose, žurnaluose dedami straipsniai, (specialistų darbai ir žurnalistika), rodomos darbų nuotraukos, per visą Lietuvą rengiami Čiurlionio muzikinės kūrybos ir Čiurlioniui skirti koncertai. Toks dėmesys lietuviui kūrėjui ir didžiavimasis jo kūrybos darbais, be abejo, yra ne tik tautinės ambicijos, bet ir daug gilesnės reikšmės faktorius.

□

Čiurlionis, kaip nuostabus Lietuvių tautos genijaus pasireiškimas, jaudina viso pasaulio lietuvius. Nekalbant apie spaudą, kiekviena didesnė JAV lietuvių kolonija Čiurlionio paminėjimui surengė didesnę ar mažesnę programą (Los Angeles, Bostonas, Chicago, New Yorkas...). Kai kurios jų išėjo iš "parapinių ribų" (Los Angeles garsiosios galerijų gatvės Comara galerijoje Č. reprodukcijų paroda ir akademinė B. Markaičio, SJ, paskaita angliškai). Dar kitur — Chicagoje — Museum of Contemporary Art minėjimas su paties muziejaus kuratoriaus I. Licht paskaita.

□

Vienas iš plačiausių Č. minėjimų buvo rugs. 21-2 dienomis Los Angeles lietuvių kolonijoje bendruomenės rengiamos "Lietuvių Dienos" rėmuose: rugs. 21 d. — J. Gliados dramos "Čiurlionis" pastatymas; rugsėjo 22 d. — akademija su B. Markaičio giliai ir plačiai aprėpiančia paskaita ir koncertas (pianinu Č. kūrinius skambino R. Apeikytė).

□

Šis LD numeris taip pat didžiumoje skiriamas Čiurlioniui.

Spaudoj ir gyvenime

"Dabar, Čiurlioniui mirus, kultūrinio Lietuvos atgimimo veikėjai kelia jį kaip tautinį dailininką. Ne mums apie tai spręsti — tačiau nuostabus jojo savotiškumas visoje dabartinėje dailėje verčia mus pripažinti, jog jisai iš tikro buvo leistas nepalietusių savo tautos jėgų. Džiugu manyti, jog šis keistas genijus nebuvo priuolamo likimo žaislas, bet — didžiosios ateinančios lietuvių dailės pirm-takūnas. Kai aš manau apie jį, kaip apie lietuvi, viena stipri mintis mane valdo; juk toji tauta visai nėra gyvenusi viduramžio; rasit jina nesulyginamai daugiau, negu mes rusai išlaikė iki XX-jo amžiaus tų milžiniškų ariečių jėgų mistiškajam gyvenimui, kurių taip dosniai eikvojo viduramžiuose mūsų Vakarų broliai. Ir tada Čiurlionis darosi ypatingai numanus ir ypatingai didis."

Valerijan Čudovskij,
N. K. Čiurlionis "Apolon", Nr. 3
1914

MINTYS IŠ DOBUŽINSKIO ATSIMINIMŲ APIE ČIURLIONIŲ

Čiurlionio darbai padarė visiems tokio didelio įspūdžio, kad čia pat visi nusprendėme jį pakviesti dalyvauti "Salono" parodoje. Pirma, kad Čiurlionio darbai kiekvieną stebino savo originalumu, unikalumu — ko nors panašaus į juos nėra buvę — ir, be to, jo meno versmės aiškėjo esančios labai giliomis slėpinėmis. Gal galėtų kilti mintis padaryti vieną palyginimą... su Willam Blake ir Odilon Rodon paveikslais, kuriuos autorius Čiurlionis galėjo pažinti; tačiau ar tikrai taip buvo ir ar jie yra Čiurlionių veikė, tai klausimai, į kuriuos ateityje teks atsakyti.

Akivaizdu, kad Čiurlionio kūryba alsavo lietuviškais motyvais. O kaip su jo mistika, su visu tuo, kas slypi už jo muzikaliųjų "programų", ir su jo gebėjimu be apribojimų įžvelgti pasaulį, patirti gelmes. Šičia Čiurlionis toli peržengė siauras tautiškas ribas.

Kaip retu atidengimu mes visi buvome iš tiesų nustebinti ir pradžiuginti Čiurlionio tyru nuosirdumu, jo autentišku slėpiningumu ir jo veiklų giliu dvasiniu turiningumu. Užtat mūsų akimis žiūrint nelaukėme trūkumais atsitiktinių nepilno meistriškumo ar braižo technikos nedrąšos momentų, kuriu pasitaiko Čiurlionio kūryboje. Priešingai, kai Čiurlionio pastelės ir temperos, pieštos švelnia muziko ranka karštais lyg tai naivios, be "receptūros" ir be manierizmo, pasireiškia tartum spontaniškai gimę būtų ar sakytų "nežinau kaip čia padarius" — savo grakštumo ir trapumo dėka, savo spalvingumu ir kompozicija — mus tik žavėti gali, tartum ypatingi brangakmeniai. O muzikinius paveikslų pavadinimus mes traktavome kaip kokią keistenybę, nes tatau nebuvo Čiurlionio meno įvertinimo pagrindinis elementas.

(M. Dobužinskis, "Mano atsiminimai apie Čiurlionių" P. Galaunės monografijoje "Čiurlionis", Kaunas, 1938; cituojama iš J. Pivoriūno rašinio "Lituanus", 1965, No. 4).

M. K. ČIURLIONIO VĖLEI

I.

Numirė Genijus. Amžiną atilsį.
Mūza jo buvo prie vargo pripratusi,
Būki jam, mūsų žemele, lengva.
Kūnui negaila, jei pūna galva.
Protas jo vaizdu gyventi paskatino,
Gimė simfonijos, aukso darbai,
Surastą mintį, idėją jis platino,
Slinko iš veido be jausmo stabai.
Monai nemonai pritraukė jo plaštakį,
Nėr tenai pirštų, nėra nė akies;
Plaukia ir siuvasi Genijaus raštakiai,
Vienas tik atbalsis skausmo vilties.
Ena sonatos, kaip meilės virpėjimas,
Pinasi dvasion ir kūno keliai,
Žengia su vėliava proto skaudėjimas,
Veržias į rūsį jausmų spinduliai.

III.

Gražu, kai akordai prie Dievo pakyla,
Dangus nusileidžia prie žemės vargų,
Žmonelių troškimais krūtinė prabyla,
Ir sveikina širdį būriai angelų.
O maldos, kaip meilė, gyvenimą lydi—
Čia jų atminimas ir švelnūs aidai,
Ir jos apkerėjo ir mažą ir didį,
Ir jomis atspindi galiūno vaizdai.

V.

O, vyre! Juk tavo skauduolė krūtinė
Ne žaislo troškimai, ne jambų laukai —
Ką ji per aptemusių akių supynę,
Pakilo aukščiau, negu dulkių stulpai.
Man žymu, jog tavo troškimų verpetai
Po drobę vedžiojo pasaulio kelius, —
Bet dalgis... ir trūksta gyvenimo metai,
O klounai varto skambius varpelius.

VI.

Aš, kaip sūnus, žinau,
Ir jaučiu, ir manau,
Jog tavy Lietuva
Daugeriopai gyva:
Ji gyvena ir auga, ir sėja,
Ką nuo amžių tėvai pažadėjo.

Ūžia upės, šilai,
Lietuvos viesulai
Ir aušros atspindžiai,
Ir pirmieji būžiai, —
Visa plaukia, kaip jurių dvelkimas,
Kurį šaukia ramus įkvėpimas.

Daugiarūšė spalva —
Tai giedros Lietuva,
Kur didvyrio akis
Ugdžia Dievo mintis,
Ir per savo širdies pakilimą
Visa varsto ant pašvęsto rimo... — — —

FAUSTAS KIRŠA

Iš Jurgio Gliaudos
trijų veiksmų dramos

„Čiurlionis“

ANTARS VEIKSMAS. III scena.

Ieina boheminio pamušalo vyras ir moteris. Abu gatvės šalčio perverti, atrodo, ir lengvai išgėrę. Tai Averinas ir Filatova. Jie bičiuliškai nusiteikę Čiurlioniui ir veiksmo bėgyje jų bičiuliškumas tampa nuostaba ir nusilenkimu. Čiurlionio nuotaika palaipsniui darosi vis irzlesnė.

AVERINAS — (Praverdamas duris) Sveikučiuk, tapytojau, kiek dienų ir kiek metų nesimatėme! Beje, prieš savaitę kalbėjome. Sveikas, bičiuli! Bet ir šaltumėlis! Švytintis granitais Sant Peterburgas toks negailestigai žvarbus. Nėra prielankumo tapybos brolijai. Drėgnas šaltis kaulus veria, brrr, kaip su durtuvu.

FILATOVA — Sveikas, Čiurlioni! Kaip visad sėdi čia vienas ir susimąstęs. Ant jūros kranto vėjo lauki?

ČIURLIONIS — Sveiki, bičiuliai.

FILATOVA — Puiki mintis krosnelę pakurti.

KATARINKININKAS — Šilimos jam netruks. Prižiūriu jį. O, juk teisybė, kas gali būti geresnio už kaitrią krosnelę žvarbią dieną?

ČIURLIONIS — Turiu pastogę, krosnelę ir draugus. Kas gali būti geriau?

FILATOVA — Žuvys ir po ledu gyvena.

AVERINAS — Na, ir pasakei: žuvys po ledu... Ar tai gyvenimas? Tai merdėjimas. Ne dailininkui toks gyvenimas.

FILATOVA — O sakyk man, Averinai, kada gi dailininko gyvenimas buvo rožėmis klotas?

KATARINKININKAS — Protingą moterį iš lūpų pažįstu. Teisybė, karti teisybė. Sakau aš jam: piešk šventus kankinius ant laužo, ir bus kambaryje šilta. O jis, kai ožys, ne ir ne, spyriojasi.

AVERINAS — Tavo lūpomis, dėduli, išmintis byloja.

ČIURLIONIS — Keisčiausia žmogaus ypa-

GRAFAITĖ: „Aš noriu tikėti simboliais. Nereikia tikrovės. Simboliai atidengia prasmę...“ I veiksmas.

Iš kairės: Grafitė — Raisa Urbanoenė; Volmanas — Alfonsas Tumas; prof Daškevičius — Rimantas Žukas; Čiurlionis — Manfredas Prišmantas; Volmanienė — Danutė Barauskaitė.

● A scene from Act I of „Čiurlionis“, a biographical play of the artist's life, presented by Los Angeles Lith. Dramatic Group.

tybė — šaltame kambaryje, kada susikaupi savyje, šaltai nesijauti.

AVERINAS — Ir man vaizduotėje tobulybės, rafaeliai, o perkeliu vaizduotę į drobę ir... verkti noriu. Aš tau vieną atnešiau (Atvynioja atsineštą drobę) Lyg ir eskizas. Įvertink.

KATARINKININKAS — (Žvilgtelėjęs) Vaje, vanduo kaip gyvas. Žiūrėk, iš paveiklo ant grindų išsipils.

FILATOVA — (Čiurlioniui) Aš pasakiau

ČIURLIONIS: „Tai aukuras. Dūmų vingių šešėliai guli ant žemės. Toji žemė tai mano tėviškė...“

II veiksmas. — Čiurlionis — M. Prišmantas; Katarinkininkas — Vincas Dovydaitis; Filatova — Ema Dovydaitienė.

● Scene from Act II of „Čiurlionis“.

J. Gliaudos trijų veiksmų drama „Čiurlionis“ buvo suvaidinta Los Angeles Dramos Sambūrio rugsėjo 20 d. Lietuvių Bendruomenės „Lietuvių Dienos“ programoje, skirtoje M. K. Čiurlionio 100 metų sukakčiai paminėti. Veikalą Režisavo Dalila Mackialienė, dekoracijos A. Žaliūno.

ČIURLIONIS: "Man ėmė atrodyti, kad teptukas ir paletė tampa artesni už klaviatūrą..."

I veiksmas. Čiurlionis — M. Prišmantas, prof. Daškevičius — R. Žukas; grafaitė — R. Urbanienė.

● Another scene from J. Gliuda's play "Čiurlionis", Act I.

bet kodėl netapti vandeniui lengvu, kaip debesys?

KATARINKININKAS — Tu, teptukiau, tą paveikslą parduosi. Vanduo, kaip gyvas, tuoj pat ant žemės išsipils.

FILATOVA — Čiurlioni, tu pasakei puikią mintį: kodėl gi vandeniui netapti debesimis? Juk tai padūkusiai fantastiška. Tavo paveikslai pavadinti sonatomis ir fūgomis, ir man vaizdai skamba kaip muzika. Aš nežinau kodėl? Ar sustingę sapnai skamba fūgomis?

AVERINAS — Kalbate fantastiškai, mano vandenį perkeliate į padebesis. Palaukite, draugužiai, saulė įšildys vandenį ir pagal fizikos dėsnių vanduo pavirs garais ir susidarys debesys. Gal tada... bus ir lietaus.

FILATOVA — Tu teisy, Averinai!

AVERINAS — Bet koks gi, po šimts perkūnų, ryšys tarp fizikos ir mano paveikslo?

ČIURLIONIS — Vanduo paveiksle!.. Juk tai begaliniai gražu! Argi nematome vandenyje slėpinio grožio?

AVERINAS — Mano vanduo be slėpinio. Turi būti toks, jeigu nori atsigerti, pasisemk rieškučiomis ir gardžiuokis. Čia, Čiurlioni, akva vitae, gyvenimo vandenėlis, reikšmingiausias kūryboje (*Išrauna pusbonkį iš kišenės*) Pas tave skubėdami, neužmiršome. Tai vanduo su slėpiniais.

FILATOVA — Peterburgas po ledu, bet tu, Čiurlioni, jau kaip želmuo pavasarį prasikaleš. Sniego dar daug, pavasaris dar toli, o želmuo jau želia sau. Puiku!

ČIURLIONIS — Na jau, kalba Filatova

taip alegoriškai! Nesuvokiu.

AVERINAS — Duokš man abi rankas, bičiuli! Duokš čia! Į vieną imk tą pusbonkį. Į kitą, va, žurnalą. Prasikaleš esi, Čiurlioni, prasikaleš. Mums, mirtingiesiems, tiktai pavydėti reikia.

FILATOVA — Imk ir skaityk. Net du puslapiai apie tave. To nė sauja auksinų neatseiktum. Iškėlė tave su tokiomis metafizikomis, kad ir filosofas pavydėtų.

ČIURLIONIS — (*Varto žurnalą, apgraibomis paskaito*) Ar jie mane suprato?

AVERINAS — Bene tai jau svarbu, ar jie ką suprato? Svarbu, kad iškėlė, kad išaukštino. Po tokio rašinio pirkėjai užpuls. Aukso maišai. Mecenatai.

ČIURLIONIS — Aš to nesiekiu, ką jie čia man prirašo.

AVERINAS (*Pila degtinę į Katarinkininko parūpintas stiklines*) Suprato tave, brolau, suprato. Nesupratę juk nerašytų! Kai išgersime ir mes suprasime. Viską suprasime iki metafiziškų panagių.

KATARINKININKAS — Sakau jam, piešk šventus kankinius ant laužo ir turėsi pinigų.

FILATOVA — Žiemos vidury esi prasikaleš, Čiurlioni, prasikaleš, kaip želmuo pro sniegą.

ČIURLIONIS — (*Padėjęs žurnalą*) Kartais juntų keistą troškulį pasikalbėti. Lyg mažas vaikas motinai pasiguosti. Atrodo, tai būtų talka ieškojimams. Tada sakau sau: gyvenu kaip karalius, pastogė yra, liepsna krosnelėje plevėna, draugų turiu. Dabar vertinamas storame žurnale. Tačiau, ar viskas tenkina? Juk nesu toks, kaip čia tvirtina. Žiūrėkite: metafizika, aformizmas, piešinio haliucinacija... Tai komercinė talka. Man dvasios talkininkų reikia.

AVERINAS — Kad jį kur! Kišenės tuščios.

Geron vieton įsmukti rublio nėra. O jam, veizdėkite, komercinė talka nerūpi! Aš tau pasakysiu iš savo ilgos praktikos: be komercinės talkos dailininko nėra ir nebus. Duok man komercinę talką, aš pasaulį sudrebinsiu. Svarbu, kad aukso maišai dėl tavo drobių varžytųsi. (*Geria*) Už aukso maišus!

ČIURLIONIS — Aišku, aukso maišai yra geras dalykas, bet aš vis kažin kaip to klausimo nesvarsčiau.

FILATOVA — Bičiuli mano, širdie skaisčioji, savo vandeniu paveiksle Averinas gal ir suklydo. Perdaug jau tikras tas vanduo paveiksle. Mums reikia kito, gyvo vandens, kuriuo pasakose lavonus atgaivina. Tačiau apie pinigą kalbėdamas, jis teisy. Pinigo reikia labiau už visus įkvėpimus. O kodėl? Štai ir pasakysiu. Tu vis, tarytum rašytojas, į bloknotą skubomis įrašai savo įspūdžius. Tu, Čiurlioni, vis pieši spalvotais pieštukais, ant popieriaus... Tau garbė ateis. Tikėk, didelė garbė ateis... ir baugu man pagalvoti, kad po metų, po kitų, tavo darbai pradės blėsti. Bus jie brangiausi, gal muziejiniai, o iš tikro jų nebebus. Išbluks. Viduramžių meisteriai savo dažais rūpinosi, savo slaptus receptus turėjo Po kelių šimtų metų dažas turi atrodyti šviežias. Kaip būtų su viduramžių meisteriais, jeigu jie pieštų, kaip tu, spalvotais pieštukais?

ČIURLIONIS — Reikalas nesudėtingas! Geroms medžiagoms man pinigų neužtenka.

AVERINAS — Tad, matai, mielas, kūryba pareina nuo pinigų.

ČIURLIONIS — Kūryba, kaip meilė, tai stiprūs, balti sparnai, dovanojantieji žvilgį į žemę iš paukščio skrydžio. Kūryba, tai vieškelis į saulę, grįstas aštriais deimantais, o eiti privalu basam. Bičiuliai mano, kūryba tai akimirka, švystelėjanti visų saulių ir žvaigždžių spindėjimu. Mes šnekėjome apie vandenį. Aš sapną prisimenu: viskas žemėje paskendo, nėra prasmės šauktis pagalbos. Miestai, kaimai, šventovės, miškai, aukšti bokštai... išpurte skenduoliai plūduriuoja neaprepiamoje vandens platybėje. O lietūs vis pila ir pila, baisūs, begaliniai, lyg dar maža vandens žemės planetai. Ir a surikau sapne: kur žemės planetos žemėlapis? Kontinentų kontūrų nebėra. Visur vanduo. Ir kodėl aš nesu skenduolis su išpurtusiomis akimis? Kur dingo kontinento kontūrai?

AVERINAS — Pasakiškas vaizdas. Nupiešti gundo.

ČIURLIONIS — Man atrodė, kad žemei paskendus kur nors yra krantas, ir tas krantas turi būti... rojus. Ten skamba arfos. Skaisčios sielos su baltas sparnais artėja prie kranto. Kaip balti balandžiai. (*Susijuokia*) Juk tai bus jums staigmena (*rodo paveikslą molberte*), nes už tą medžiagą brangiai mokėjau. Gal išliks ilgam, kaip viduramžių drobė. Brangūs, patvarūs dažai.

(*Visi susigrupuoja prie paveikslo*)

KATARINKININKAS — Tai jau kaip

šventas paveikslas, bus dūmai kaip iš kan-
kinių laužo.

ČIURLIONIS — REX. Karalius. Petrapili-
nė mano tapyba.

AVERINAS — Drauguži mano, prieš tokį
paveikslą ilgus metus žmonės maldas menui
aukos.

FILATOVA — Tu, Averinai, nors esu
blankus prozaikas, bet gali, kartais, sugauti
lakų posakį. Čiurlioni, gal tu esi girdėjęs
apie jauną poetą Baltrušaitį? Sako, jis tavo
viengentis, lietuvių padermės. Man jis iki
širdies gelmių mielas. Jis rašo, kaip tu mi-
nėjai, apie keistus kraštus, apie tolimą rojų.
Man dingtelėjo dabar jo strofa. Ji tiktų kiek-
vienam tavo paveikslui:

...*“dar vienas laiptas, žingsnis kietas,
ir toliai žemės pažadėtos
plačioj beribėj atsiskleis...”*

AVERINAS — Koks gi sutapimas, koks gi
panašumas, broliai mano! Aš ir Filatova,
kaip kadaise Dostojevskio bičiuliai, naktį
atskubėjo pas jį, pagavę iškeliančią recen-
ziją, tarti jam: “garbė atėjo! Triumfuok!”
Taip ir mes su tuo žurnalu rankose: išplau-
kei į plačiuosius vandenį! Triumfuok! Pet-
rapily ir Maskvoj, plačioje Rusijoje, visur
esi iškeltas, visur esi išaukštintas! Ir tavo
užkampiniame Vilniuje. Visur! Koks svaigi-
nantis žodis: visur! (*Geria jis ir kiti*) Šauni
diena, net galva sukasi.

ČIURLIONIS — Stebiuosi kartu su jumis!
Petrapilis sutiko mane kaip metafiziką!
Varšuvoje reikalavo neapleisti muzikos. Lie-
tuvoje juokėsi iš mano kūrybos... Kur beat-
sisuku — stoviu vienas prieš visą pasaulį.

AVERINAS — Užmiršk savo gimtą kraštą.
Tu jį praaugai. Ten rusiška provincija su
laipsniuotais valdininkėliais ir mirusiomis
Gogolio sielomis. Tikrai čia, granitinėje mil-
žiniškos imperijos sostinėje, tau lemta stip-
rėti ir augti.

KATARINKININKAS — Dideliam laivui
reikia plačių vandenų. Mūsų choro dirigen-
tas sakydavo: “duokite man orkestrą, taip
sutrenksiu, kad šviesiausi kunigaikščiai
plos...” Gaidas rašė, apie orkestrą svajojo ir
prasigėrė. Pasikorė. Raštelį paliko: “Nega-
liu būrių išskleisti”.

FILATOVA — Tokių istorijų pilna mūsų
Rusija. Kakta sienos nepramuši. Pinigų me-
nininkams nėra. Pinigų jam gaili. Po jo mir-
ties — paminklus stato!

KATARINKININKAS — Pinigus pirkliai
turi. Pulk prie jų. Piešk jų žmonas, jų ark-
lius. Tarpsi, kaip inkstas taukuose.

ČIURLIONIS — Piešti, tai apeiga! Piešti
dėl pinigų — šventvagystė!

M. K. ČIURLIONIS

REX

FILATOVA — Žmonės, sustoję prie Čiur-
lionio paveikslo, kalbate apie pinigus? Gal
mes pakvaišėliai? Čiurlionio pasakų miestai
užstos mūsų žvarbų Sant-Peterburgą.

ČIURLIONIS — Tas “Rex” nėra miestas.
tai visas pasaulis. Man atrodo, tačiau tas
pasaulis... nebe mano.

AVERINAS — Paveikslas tavo, o jo turi-
nys netavo. Nesuprantu.

ČIURLIONIS — Tai imperijos pasaulis.
Šaltas, granito krantų ir speiguotų žiemų pa-
saulis.

FILATOVA — Tai tavo pasaulis, Čiurlio-
ni! Tai atsvara mūsų granitinei sostinei. Pa-
veiksle iššūkis. Atrodo, viskas tuoj tuoj pa-
judės. Tai lyg sustingusi vaizde muzika!

KATARINKININKAS — O man atrodo,
kad tai visa plačioji Rusija, o už jos petra-
pilis Admiralitetas, pasauliui gąsdinti.

AVERINAS — Giliai įžvelgei, dėde. Gali-
ma tave surikiuoti su broliais Karamazovais.

KATARINKININKAS — Nepažįstu tokių.

AVERINAS — Ir nepažink. Blogesni už
kvartalo policininką.

FILATOVA — Čiurlioni, turėjome mažytį
reikaliuką su tuo žurnalu. Norime ištraukti
tave prasivėdinti. Atšvęsti reikšmingą recen-
ziją. Kaip gi kitap? Vieta tokia, kur daug
mūsų brolijos spiečiasi. Ten daug kalbų.
Daug ginčų.

ČIURLIONIS — Ačiū... Tikrai ačiū. Bet
dabar nenorėčiau eiti.

AVERINAS — Na, kas gi tai matė? Toks
rašinys apie jį, o jis nori sėdėti namie!

ČIURLIONIS — Išėisiu į žmones, ir tai
mane trukdys, pavogs mano mąstymo laiką.
Kas žino, gal to laiko man skirta nedaug.

AVERINAS — Nebūk gi atsiskyrėlis. Ei-
name, ir basta! Čia pradėjom pusbonkiu,
ten užbaigsim karafu.

ČIURLIONIS — Man vis atrodo, kad ma-
no mąstymo laikas ribotas. Suvokti idėjai

reikia laiko ir vienumos.

FILATOVA — Bet dėl vieno tiktai vakaro niekas kojom viršum neapsivers.

ČIURLIONIS — Aš dabar su "Rexu" kovuju. Jam reikia priešpriešos. Muzikoje tai vadinama varijacijomis. Idėjai vienos drobės, vieno vaizdo neužtenka. Reikia varijacijų vaizde.

AVERINAS — Galėtumei vieną vakarą skirti... mamonai. Su savo draugais atšvesti recenziją. Juk ta recenzija tave pastatys ant kojų. Galva debesis sieksi.

FILATOVA — Sunki savižiūra, Čiurlioni, gali būti savižūda. Mes gi, kas? Dailininkai! Matykime gyvenimą, grožekimės juo. Tesvarsto filosofai apie gyvenimo pagrindus. Mes, dailininkai, matykime tiktai spalvas, tiktai formas, tiktai kompoziciją. Tai tikras mūsų kelias. Jeigu jie tave pavadino metafiziku, įrodyk, kad esi dailininkas. Pirma yra spalva ir forma, po to seka esmė.

ČIURLIONIS — Matai, šį paveikslą aš sukūriau... Turiu jį idėjiškai sugriauti.

KATARINKININKAS — Sugiatuti? Į krosnį, ir galas!

ČIURLIONIS — Paveiksle sostapilės dvasia. Harmonijos pridengta stagnacija. Pukus tai miestas. Begalinės prospektų perspektyvos, auksinis Admiraliteto bokšto smailgalys, blankus šiaurinis dangus... Juk aš pažįstu Vakarų miestus. Ten nėra didingos granitinės harmonijos. Ten gyvenimiška harmonija. Aš turiu kovoti savo paveiksle dėl ištikimybės sau.

KATARINKININKAS — Jeigu paveikslas nepatinka, kam gi nupiešei?

ČIURLIONIS — Atsilepiau į sostinės vaizdą. Savęs, deja, čia neatradau. Aš save atrasiu, bičiuliai, ne čia, Lietuvoje.

FILATOVA — Lietuvoje? Gilioje provincijoje, toli nuo sostinės? Tu turi būti čia, paklupdyti sostinę po savo kojomis. Tu tiktai įsiskaityk į to žurnalo vertinimą.

ČIURLIONIS — Vilnius nėra provincija. Tai karalių miestas. Problema labai skaudi: ar "Rex" valdys mane? Ar aš valdysiu

"Rex'ą"? Lietuvoje aš būsiu stiprus.

FILATOVA — Vilnius tavęs nesuprato.

ČIURLIONIS — Jie nekalti. Aš nesu pilnas, kad mane suprastų.

AVERINAS — Jie tavęs nesuprato, ir nėra ko sukti galvos. Ir nėra ko ieškoti. Ir nėra ko kankintis. Einame, bičiuli, ten, kur žemė dega po kojomis dėl ginčų. Ten gyvybės esencija.

ČIURLIONIS — Gal būt... kada nors vėliau.

AVERINAS — Dabar, mielasis, dabar. Toks gi žurnalo vertinimas!

ČIURLIONIS — Dabar tikrai negaliu.

FILATOVA — Ne mums tave suprasti, Čiurlioni. Mes, kas? Mes žmonės. Gera recenzija, ir taures aukštyl!

ČIURLIONIS — Aš toks, kaip jūs. Bet savu keliu eiti sunku.

AVERINAS — Tu netoks kaip mes. Tu kitoks. Nežinau, koks tu esi, bet tikrai kitoks.

FILATOVA — (Averinui) Netrukdykime jam. Telioka vienas.

(Trio avanscenoje)

KATARINKININKAS — Gaila man jo. Nič nieko iš jūsų šnektų nesupratau, o gaila jo. Kaip brolio. Kankinasi. Ko? Pats nežino. Kaip dainius, kuris dainos neišdainuoja. Ausyse skamba daina, o lūpose jos nėra. (Išsitraukia iš kišenės pusbutelį) Šilumos jam atnešiau, o jam nei pliauskų, nei degtinės nereikia! Nedrįsau ir siūlyti. (Geria) Už Kasto sveikatėlę.

AVERINAS — In vino veritas.

KATARINKININKAS — Kalbėk kaip žmogus.

AVERINAS — Ir tu manai, kad mes esame žmonės? Mes ne žmonės, mes girtuokliai. Jis (į Čiurlionį) žmogus. (Geria iš Katarinkininko pusbutelio) Mes atkimšto kamščio vergai. Jis, jis yra žmogus!

KATARINKININKAS — Ne, jis ne žmogus. Jis — didelis vaikas. Sėdi ir žaislo nesuranda. O gyventi reikia skubėti. Gyvenimas trumpas.

FILATOVA — Ne laiku mes... Jis, matai,

I. —

LIGONIS: "Aš esu lenkų karalius Piastas..."

Scena iš II veiksmo. — Psichiatrijos gydytoja — Inga Tumienė; Psichinis ligonis — R. Žukas; Volmanienė — D. Barauskaitė.

● In a mental hospital, Act III.

II. —

PANI ANĖ: "Kas Varšuvoje nežino mano karietos su ketvertu obuolmušių."

Scena iš I veiksmo. — Pani Anė — Viltis Jatulienė; Volmanienė — D. Barauskaitė.

● Scene of "Čiurlionis", Act I, in Warsaw.

III. —

AVERINAS: "Ir man vaizduotėje tobulybės, realiai, o perkeliu vaizduotę į drobę ir... verkti noriu..."

Scena iš II veiksmo. — Averinas — Saulius Stančikas; Katarinkininkas — V. Dovydaitis.

● Act II depicts Čiurlionis' life in Petersburg.

Visos "Čiurlionio" vaidinimo foto nuotraukos L. Kanto

kaip paukštis į lizdą, savin paniro. Petrapilis siūlo jam sparnus. Kaip jam tuos sparnus įsiūlyti?

AVERINAS — Tu barzdyla-muzikante, esi čia lyg angelas sargas. Mudu atėjom su žurnalu ir plepalais, o tu, išminčiau, praktiškai: su pliauskomis.

FILATOVA — Mes atnešėm Čiurlioniui savo širdžių šilumą.

KATARINKININKAS — Širdžių šilumą? Cha cha cha! Bene tuo krosnį pakursi? Jis, matai (rodo Čiurlionį, kuris dabar kambario gilumope, prieblandoje) neišdainuota daina kankinasi. Širdžių šiluma krosnelės neįkai-tinsi.

AVERINAS — Lik sveikas, gatvės garbingasis muzikante! Kai aš turėsiu pinigų, pasamdysiu tave visam vakarui grajyti liūdniausius čigoniškus romansus. Pikta, neįkalbėjome Čiurlionio kartu išeiti, dvasią ventiliuoti, kartu erzelių kelti, peštis, ginčytis. Lik sveikas, garbingasis gatvės genijau!

FILATOVA — Iki pasimatymo, Čiurlioni. (Čiurlionis nepastebi, kaip Averinas ir Filatova išeina)

“Išėjo du karaliai į mišką. Bet tu, broliuk, nemanyk, kad tai buvo du paprasti karaliai ir kad tai buvo paprastas miškas. Tai viskas pasakiška, didinga. Miškas toks, jog ant medžių šakų telpa didžiuliai miestai su rūmais, bokštais. Tai vis ant šakų. Tai šakos, o kokie medžiai, kurie turi tokias šakas! O koks visas tokių medžių miškas. Tokiame miške vaikščioja sau tie du karaliai. Bet kokie karaliai, gali suprasti. Jų liemenys priligsta medžių stuobriams, arba dar storesni. Toks pat ir jų ūgis. Žinoma, tai milžinai. Jų pasakiški tautiniai rūbai, išdidžios karūnos... Miškas niaurus, tamsus. Jie vaikščioja ir ieško. Ieško, iš kur tame tamsiame miške lyg šviesa šviečia. Ir jie rado žemėje, tarp galingų tamsių stuobrių, mažutį saulės šviesa spindintį daiktėlį. Vienas karalių paėmė tą spindintį daiktėlį į riešukučias, abudu žiūri ir stebisi. Kas čia galėtų būti? Neišmanėliai. Tie dilieji karaliai niekad to nesupras. O tai tik paprastas, mums taip gerai visiems žinomas, lietuviškas kaimas. Jis spindi pasauliui savo savotiška lietuviška kultūra. Tik jie to nesupranta...”

Iš M. K. Čiurlionio
laiško

□

ČIURLIONIS

Tarytum ežero dugne nugrimzdęs klonis,
Kur liūdi žaluma pavargusioj mėlynėj,
Nutilo sienose žaliuojantis Čiurlionis,
Ir žiba fosforu vijokliai vandeniniai.

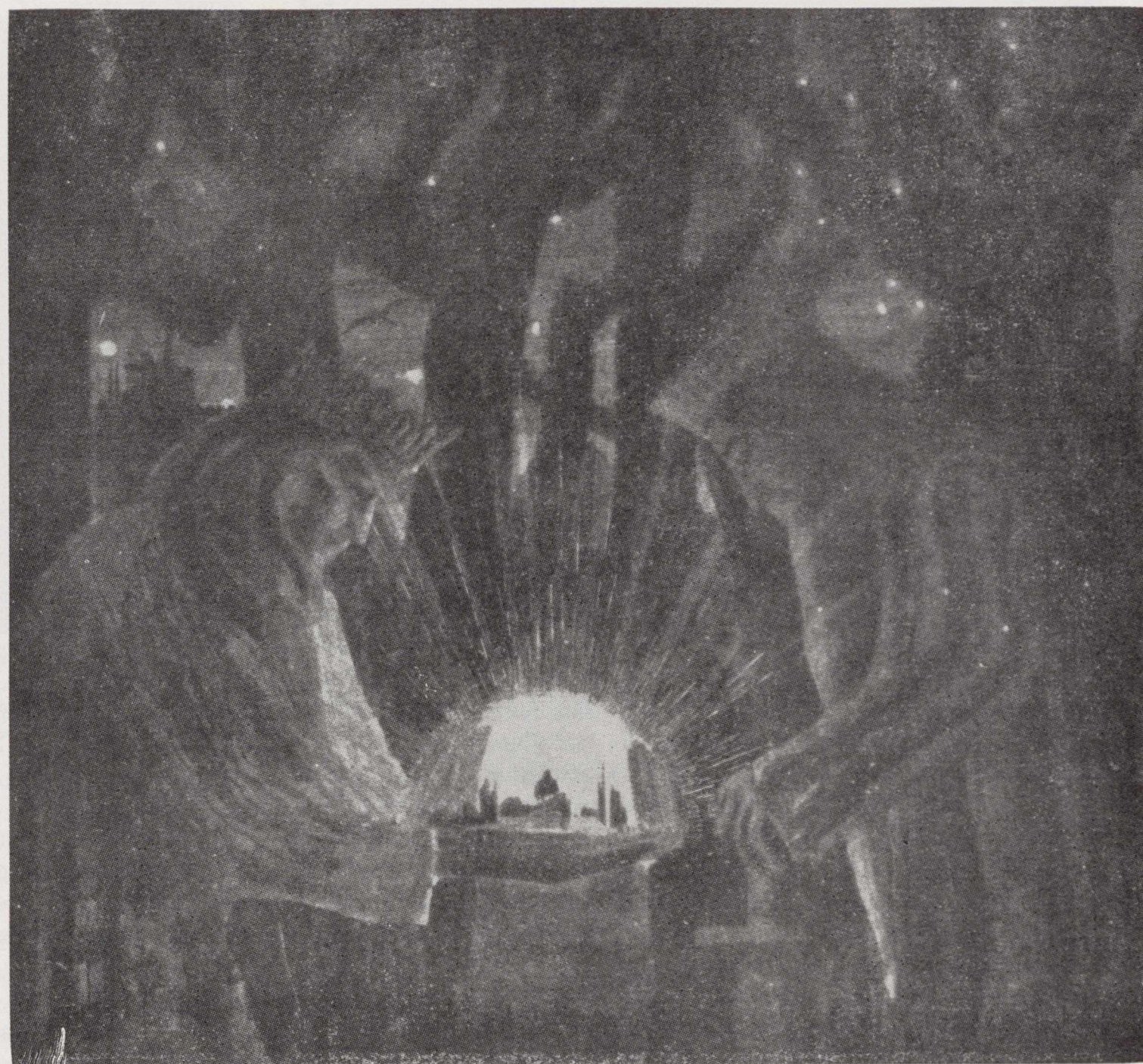
Čia amžiai baigiasi, čionai sustoja laikas,
Pražydo pasakoj karališki pelėsiiai.
Į pienę miegančią vos gimęs žydras vaikas
Rankas užsnūdusias per žalsvą miglą tiesia.

Žvaigždynų soduose, kur sidabrinės lingės
Beveik nesisupa, kur pumpurai nesprogsta,
Ant svyrančių šakų linguoja žvaigždės tingios
Ir mėnesio šviesoj numirusioj prnoksta

Tylus švytėjimas pražydusios nirvanos,
Sutirpsta rūbuose medūzos krištolinės,
Ir užiančiom gelmėm kartoja Okeanas
Galingą ilgesį dainuojančios undinės.

H. Radauskas

□

M. K. Čiurlionis

KARALIAI / THE KINGS

VANDENIS

(Iš M. K. Čiurlionio “Zodiako ženklų” ciklo)

Iš bepradinės amžių verdenės
čiurlena laikas — —

Soste pražilęs
miglynų toliu,
žynys Vandenis
iš saujos pila
vandenį gyvą
į gelmių giliają, lūdinčią tylą — —

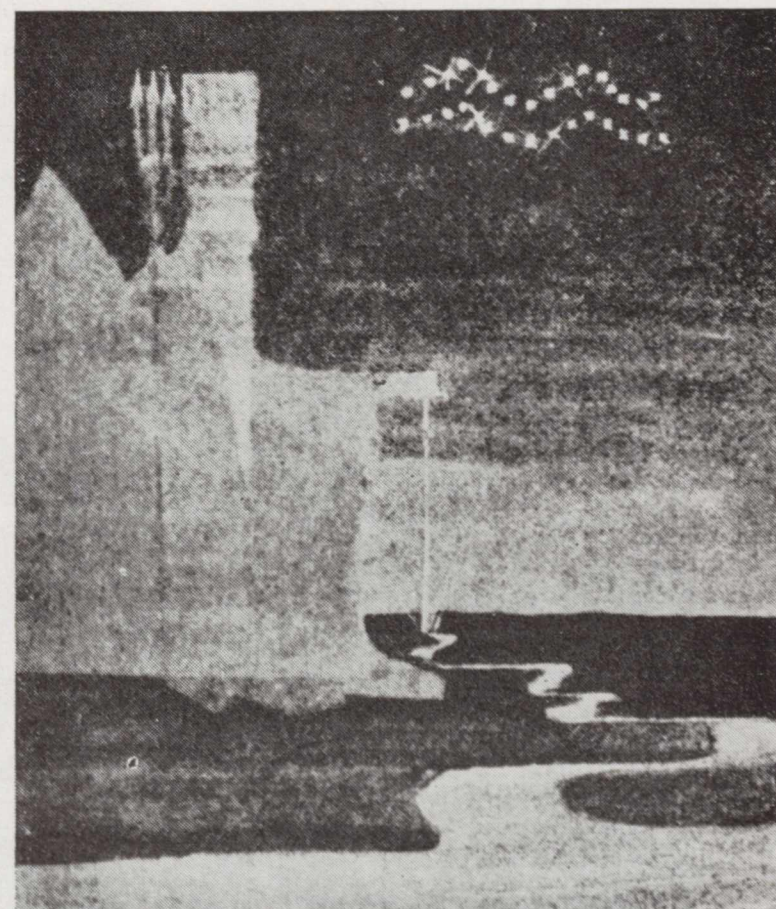
Lašas po lašo
likimo knygą didžiąją rašo;
alkaną gelmę gyvastim girdo
iš bepradinės amžių verdenės
žilas Vandenis.

B. Rutkūnas

M. K. ČIURLIONIS

Vandenis. Iš “Zodiako ženklų” ciklo.

AQUARIUS, of the “Signs of the Zodiac” cycle.

SU PIETŲ AMERIKOS LIETUVIAIS...

Rugpiučio 29 d. 9 val. 45 min. ryto pasikėlęs PanAmerican lėktuvui iš Los Angeles aerodromo, už kelių valandų nusileidom trumpam sustojimui Guatemaloj, Guatemala miesto aerodrome, kuris atrodė panašus į turgų: pilna visokiausių krautuvėlių, judėjimas, triukšmas nežmoniškas. Oras karštas ir drėgnas. Po valandos sėdom atgal į lėktuvą ir už maždaug 5 valandų pasiekiau Caracasą. Laimė, kad radau ten prieš pusvalandį nuskridusius iš Chicagos Neriją Linkevičiūtę ir Bernardą Prapuolenį, kitaip būčiau likus neatpažinta, nes pro visų susirinkusių lietuvių akis praslydau kaip ispanė.

Iš Caracaso aerodromo mašina tiesiai nuvažiavom per dvi su puse valandos į Valenciją, kur sekantį vakarą turėjom pirmą koncertą. Mūsų atvykimą aprašė Valencijos dienraštis *El Regional*, įsidėdamas didžiules mūsų nuotraukas. Koncertas įvyko gražiam *Club Internationale*, uždengtame kieme. Publikos prisirinko apie 200 lietuvių venecualiečių, kurie mus labai šiltai priėmė. Po koncerto, ten pat, susipažinimas su vietos lietuviais ir balius su šokiais.

Apie 2 val. ryto palikom draugišką Valenciją ir atgal į Caracasą, kur buvom apgyvendinti

ponų Deveikių pily. Po pietų važiavom už Caracaso į gražų p. Mažeikos ūkį kalnuose prie ežero. Ten mus pasitiko apie pusšimtis lietuvių — jaunimo ir senimo.

6 valandą vakaro lauke buvo atlaikytos šv. Mišios, o 7 val. prasidėjo privatus, šeimyniškas koncertas. Nedaug žmonių, bet priėmimas buvo labai šiltas, vyresnieji net verkė sužavėti koncertu. Turiu pastebėti, kad jaunimas labai lietuviškas, gražiai kalba lietuviškai, labai draugiški, visą laiką buvo su mumis ir stengėsi visur mums padėti. Neužmirštama įspūdį paliko keletas lietuviškų šeimų, kurie mus vežiojo, aprodinėjo miestus, vaišino. Ypatingai malonus ir paslaugus buvo Amerikos Ambasados tarnautojas Vytautas Dambrava, kuris savo gražiuose namuose iškėlė puikų priėmimą ir, be to, nusivežė mus į puošnų restoraną. Atrodo, per ilgai užsibaliavojom, ir, prieš 45 minutes atvykę į aerodromą, sužinojom, kad esam 15 minučių pavėlavę į savo lėktuvą, turėjusį nuskraidinti mus į Brazilijos Rio de Janeiro. Atsidūrėm bėdoj. Kad paimtų mus sekančią dieną į Rio, iš mūsų trijų pareikalavo 600 dolerių "ekstra". Tik p. Dambravos didelėm pastangom ir jo įtaka sekančią

Po koncerto Argentinoj. Mūsų solistai su Pilar miesto burmistru (vidury) ir kitais argentiniečiais.

● A su prise trip to a Lithuanian Youth Camp in Pilar, off Buenos Aires, greeted by that city's mayor.

dieną gavom vietas be jokių "ekstra" ir buvom nuskraidinti į Buenos Buenos Aires. Pernakvojė Buenos Aires mieste, pasiekėm Rio. Kadangi Rio de Janeiran neatvykom paskirtu maršruto laiku, vietos lietuviai susirūpinę skambino į Sao Paulo, teiraudamiesi, kur mes pradingę. Niekas Brazilijoj apie mūsų nepasisėkimą nežinojo, tad atskridę į Rio, beveik dviem dienom vėliau, su vietos lietuviais nebesusigaudėm, ir koncertas neįvyko.

Neabejoju, kaip buvo nusivylę lietuviai, nemažiau buvom nusiminę ir mes. Bet mūsų nusiminimą netrūkus nustelbė visur aplinkui nepaprastas grožis. Nuostabiai ramus Atlantas glostė nepaprastai gražius Copacabanos paplūdimio krantus. Pasagos formoje apsupę mažą įlanką išdidžiai stovėjo viens prie kito susiglaudę daugiaukščiai viešbučių pastatai, pasirodę visada maloniai sutikti ir priglausti pasaulio turistus, atvykusius pasisemti sveikatos ir prisotinti dvasią nuostabiu gamtos grožiu. Viename iš tų viešbučių gyvenom tris dienas, ir negalėjau atsitraukti nuo lango devintame aukšte, iš kurio Copacabanos vaizdas liko neužmirštas visam mano gyvenimui. Nepaprastą įspūdį padarė milžiniška Kristaus statula, kuri ant aukštos uolos pačiame Rio de Janeiro mieste, rankas ištiesus, laimino visą didžiulį miestą po

savo kojom. Kelionė į kalną prie statulos automobiliu užtruko apie 20 minučių. Diena nebuvo per daug skaidri, tad atsistojus statulos papėdėj nebuvo galima matyti viršaus. Ir miesto vaizdą po mūsų kojom dengė iš vandennyno pakilęs rūkas. Rio de Janeiro turi dar vieną didelę turistinę atrakciją, kurios man nebeteko aplankyti, — tai Cukraus kalnas, kuris, kaip ir Kristaus statula, pagauna kiekvieno akį.

Tris dienas pailsėję gražiajame Rio de Janeiro, keliavom toliau. Rugpiučio 8 d. jau laiku atvykome į savo lėktuvą, kuris per 45 minutes nuskraidino mus į Sao Paulo. Aerodrome pasitiko visa grupė lietuvių su kun. Saulaičiu priešaky. Nudžiugo, kad pradingę atsiradom.

Sao Paulo miestas padarė didelį įspūdį ne tiek savo grožiu, kiek savo dydžiu, kuris tikrai imponuojantis. Rugpiučio 10 d. davėme koncertą Teatro Artur Azavedo patalpose. Publikos nebuvo daug. Iš tokios didelės kolonijos teatvyko gal tik apie pusantro šimto žmonių. Pasiteisinimas: Tėvo diena, daugelis norėję likti tą dieną savo šeimoje. Bet ir atvykusieji pradžioje sunku buvo išjudinti: nejutom publikos šilumos beveik per visą koncertą. Tik į galą, kai pradėjom dainuot ir skambint kompozitorės G. Gudauskienės kūriniais, publika atgijo, plojo tikrai nuoširdžiai. Tu-

Pianistė R. Apeikytė su Uragvajaus jaunimu. I eil.: Ričardas, Raimonda Apeikyt, Leonardas Grigorio; II eil.: Onytė Grigorio, Antanas Grigorio ir p. Grigorio.

● Pianist R. Apeikytė with Montevideo Lithuanian youth.

riu pastebėti, kad komp. Gulauskienės kūriniai turėjo didelį pasisekimą per visą Pietų Ameriką — tai buvo, taip sakant, mūsų koncertų "arkliukai".

Po koncerto Lietuvių Katalikų Moterų Draugija, Vila Zelinio Jaunimo namuose, mums suruošė gražų pokylį. Žmonių susirinko daug, tad davėme dar trumpą programą, kuri čia buvo labai šiltai priimta. Žmonės, su kuriais mums teko bendrauti, buvo be galo mieli ir malonūs. Šešios dienos Sao Paulo mieste pralėkė kaip vėjas, ir štai jau rugpiūčio 13 dieną važiuojam į surengtą atsisveikinimo balių. Atsidėkodami už jų visų parodytą šilumą davėme mažą programą.

Sekančią dieną, patį vidurdienį, išskridome į Uragvajų. Po trijų su viršum valandų skridimo atsidūrėme Montevideo aerodrome, kur mus pasitiko kun. Giedrys su kitais lietuviais. Tiesiai iš aerodromo buvom nuvežti į Lietuvos Pasiuntinybę pas ponus Grišonius, kur buvo paruoštas gražus priėmimas. Rugpiūčio 15 d. davėme koncertą *Parador*, labai gražiam restorane ant kalno, Cerros apylinkėj. Publikos privažiavo apie 200 žmonių, kurie mus labai šiltai sutiko. Po programos ten pat šokiai ir balius.

Antras koncertas įvyko rugp. 17 d. Lietuvių parapijos salėj. Čia žmonių susirinko labai daug. Didelė salė buvo pilna ir visi takai užimti stovinčių. Kadangi žmonių, tai ir plojimai gausūs, atrodė, kad visi buvo labai patenkinti. Po programos scenoje buvom apdovanoti ne gėlėmis, kaip kitur iki šiol, bet lietuviškais, gražiais meno kūriniais. Po to, ten pat salėj, buvo priėmimas, bet neilgai ten užtrukę, nuvažiavom pas ponus Mačianskus, į suruoštą mums privatų balių. Kitą vakarą — balius pas p. J. Ramoną, o atsisveikinimo balius — pas ponus Ivanauskus. Jei ne tokia didelė meilė ir šiluma, parodyta mūsų tautiečių, nuotai ką iš Montevideo būtume išsivežę nekokią. Miestas labai niūrus, nors daug paminklų ir parkų, bet nešvarus, namai nedažyti. Visur pilka, tamsu. Čia pirmą kartą Pietų Amerikoje pamačiau ir vargingai gyvenančius lietuvius. Mes su Nerija buvom apnakvydintos Grigorio-Šleivių namuose,

abi vienam kambary ir vienoj lovoj. Oras šaltas, šildymo neturi. Naktį turėjom miegoti su rūbais, nes šalta. Pirmą kartą gyvenime pamačiau tikrą skurdą. Šeima iš penkių asmenų, labai graži ir maloni. Norėjo dalintis su mumis paskutiniu kąsniu, ragino iš visos širdies. Bet mums, matant tokį skurdą, kąsnis springo gerklėje, gėrėm tik kavą, o valgyt išsprukdavom į restoraną. Pati šeiminkė dar nesena, be visai kurčia. Prieš kelerius metus turėjo kažkokią ligą nugaroj, išgulėjo dvejus metus. Paskui daktarai kažkokiom adatom nugarą pagydė, bet atėmė klausą. Nieko negirdėdama nebegali dirbti, tad šeimos skurdas dar labiau padidėjo. Mudvi su Nerija išvažiuodamos palikom jai kiek pinigų, bet išgyti klausos aparatui trūksta dar 160 dolerių, jų pinigais apie pusės milijono pesų, kurių jie savo gyvenime nesitiki sutaupyti. Aš galvoju, ar nebūtų gražu, kilnu ir krikščioniška, kad kiekviena šeima, paskaičius šį rašinį, paaukotų bent dolerį tam reikalui ir prisiųstų man. Aš pasižadų pilną aukotojų sąrašą paskelbti mūsų spaudoje ir paprašyti gerb. prel. J. Kučingį išrašyt surinktos sumos čekį ir pasiųsti tai nelaimingai, be galo puikiai šeimai. (Jei atsirastų geraširdžių, prašau siųsti mano adresu: 4937 Elmwood Ave., Los Angeles, Calif. 90004).

Rugpiūčio 25 d. palikom Montevideo ir po 35 minučių pasiekėm Buenos Aires. Iš karto lengviau atsidusom. Mus pasitiko visas būrys lietuvių su Eugenija Rudyte, tik ką grįžusia iš Šiaurės Amerikos. Tą patį vakarą jos pastangomis buvo parūpinti bilietai į *Teatre Colon* kur mes išgirdom gerą Richardo Strauso operą "Salome". Tiek pati opera, tiek teatro pastatas — nustabūs.

Per keturias dienas, kurias praleidom Buenos Aires, buvom malonių lietuvių vežiojami po miestą, vaišinami, globojami. Nuvežė net prie *Tigre* upės pasilsėt prieš koncertus. Valandą važiavome motoriniu laiveliu, kol pasiekėme p. Mičiudos vilą, kurioje praleidom visą dieną. Šeštadienį, rugp. 23 d., buvom nuvežti į *Pillar*, į Jaunimo stovyklą, kur turėjom duoti pirmą koncertą. Sutiškinimas buvo neužmirštas. Pri-

Buenos Aires aerodrome solistus išlydint. — Iš kairės: P. Misiūnas, N. Linkevičiūtė, p. Ruplėnas, R. Apeikytė, p. Survilas, Jr., p. Survilienė, Osvaldas De Klement ir p. Yolanda De Klement.

● "Good-bye" to Argentina and Argentina's Lithuanians.

važiavus prie didžiulių stovyklos rūmų nematyt nė vieno žmogaus. Tylu, ramu. Tik mums išlipus iš mašinos, staiga atsidarė visos namų durys, ir pasipylė pulkas jaunimo su akordeonu muzika ir daina. Apsipitę išbučiavo mus visi, atrodė, lyg mes po ilgos kelionės būtume sugrįžę į savo šeimą.

Vakarop ten pat koplyčioj buvo atlaikytos šv. Mišios, po to davėm koncertą, kuris buvo labai triukšmingai ir jaunatviškai priimtas. Po koncerto — ten pat šampano balius su karališkais pietumis, kurių metu jaunimas visą laiką dainavo lietuviškas dainas. Pasijutau tikrai kaip mūsų parapijos salėj.

Sekančią dieną turėjom didelį koncertą Lietuvių salėj. Čia susirinko apie pusketvirto šimto žmonių, kurie iššaukė net šešiams bisams. Po koncerto buvom apdovanoti meniškais lietuviškais kūriniais. Tada priėmimas toje pačioje salėj. Bet tuo vaišingumas dar nesibaigė: iš ten važiavom į restoraną ir šokome iki 6 valandos ryto. Tik sugrįžę į namus ir pasiėmę daiktus, išskubėjom į aerodromą, nes 3 val. 30 minučių ryto turėjom išskristi.

Buenos Aires paliko be galo gerus įspūdžius. Miestas gražus, žmonės gražūs, lietuviai malonūs ir labai draugiški. Beje, teko pamatyti pravažiuojant prezidentę — Mrs. Peron. Ji buvo taip apsupta slaptosios policijos mašinų,

kad kelis kvartalus visas judėjimas buvo sustabdytas, ir aš negalėjau pasiekti kavinės, kurioj manęs laukė bendrakeleiviai. Padarius kelėtos kvartalų lanką, pasiekiau iš kitos pusės kavinę ir čia pro langą stebėjom visą pravažiuojančią virtinę. Pažymėtina, kad Mrs. Peron važiavo juodu kadilaku, ir tai buvo vienintelis kadilakas, kurį mačiau visoj Pietų Amerikoje.

Buenos Aires negailėjo mums įspūdžių per šešias ten praleistas dienas. Su įspūdžiais mus ir išlydėjo. Į tą patį *Avianca* lėktuvą, kelionei į Peru su helikopteriu buvo atgabentas Argentinos ministras pirmininkas, apsuptas daugybės slaptosios policijos. Jis sėdėjo netoli mūsų, tad budri policija nenuleido akių ir nuo mūsų. Lėktuvui sustojus Santiago mieste, Chilėj, jis su didžiausia apsauga buvo išgabentas iš aerodromo ir už pusvalandžio vėl atgabentas. Dėka to svarbaus keleivio, visur lėktuvas vėlinosi. Nuskrیدus į Limą, Peru, turėjom progos stebėti iškilmingą jo priėmimą ir išgabenimą iš aerodromo. Nedažnai tenka važinėti kartu su ministeriais pirmininkais ir naudotis jo apsauga!

Peru padarė nekoki įspūdį. Neturtingas ir nešvarus kraštas, žmonės gyvena vargingai, labai negražūs, maži. Gatvėse daug išmaldos prašančių. Turistus išnaudoja viur ir kiekvienam žings-

Nukelta į 14 psl.

ROCHESTERIO CHORUI 25-ri

Choras savo pirmąsias dienas pradėjo 1949 metų rudenį, padedant Z. Nomeikai. Pradžioje buvo susiorganizavę tik vyrai, o po metų susidarė mišrus choras, pasivadinęs Lietuvių Bendruomenės Choru. Pirmasis vadovas — Jonas Adomaitis. Choras yra dalyvavęs visose chorų šventėse — Chicagoje, New Yorke, o taip pat Kadanos kaimyniniuose miestuose.

Pirmąjį dirigentą netrukus pakeitė parap. vargonininkas Petras Armonas, po kelių metų — vargonininkai Juozas Strolia ir St. Norkus (dabar abu jau mirę), o juos visus savo žemaitiška išterme pralenkė Jonas Adomaitis, jau 16 metų vadovaujantis chorui.

Kad ir bėgo metai, keitėsi veidai, bet choro branduolys išliko iki sukaktuvinės dienos. Nei anos jaunatvės dienos, nei vedybos,

krikštytos, didėję šeimosose rūpesčiai, pirmųjų šio choro stulpų neišvertė ir neatitraukė nuo pamiltos dainos. Tikrai didelio pasiaukojimo moterys ir vyrai, lietuviškai dainai nepagailėjo nei laiko, nei poilsio valandų. Jų tarpe yra ilgametis dirigentas Jonas Adomaitis, jo gyvenimo palydovė Onė, niekada nepraleidęs repeticijų, dirigento pavaduotojas Andrius Cieminis, visada jaunas Zigmas Arlauskas; jaunesnieji: A. Džiakonas su žmona, Br. Krokys, K. Mačiulis, Vl. Malašauskas, St. Ilgūnas, Briutė Apanavičienė, Janė Butrimienė ir kt.

Choro 25 metų sukaktuvinis koncertas, kaip ir visi jų rengti koncertai, būdavo gausiai lankomi, birželio 14 d. vakare klausytojų nesutalpino, kad ir erdvioje Šv. Jurgio liet. parapijos salėje. Ir tą atmintiną vakarą galėjai su-

Rochesterio LB choras birželio 14 d. koncerto metu. Priekyje dir. J. Adomaitis.

Foto V. Staškevičius

● The Lithuanian Community's chorus of Rochester during the anniversary concert.

tikti lietuvių ne tik nuo tolimo Ramiojo vandenyno, bet ir iš Floridos, Chicagos, Hamiltono, Toronto ir kitų vietovių. Tai vis

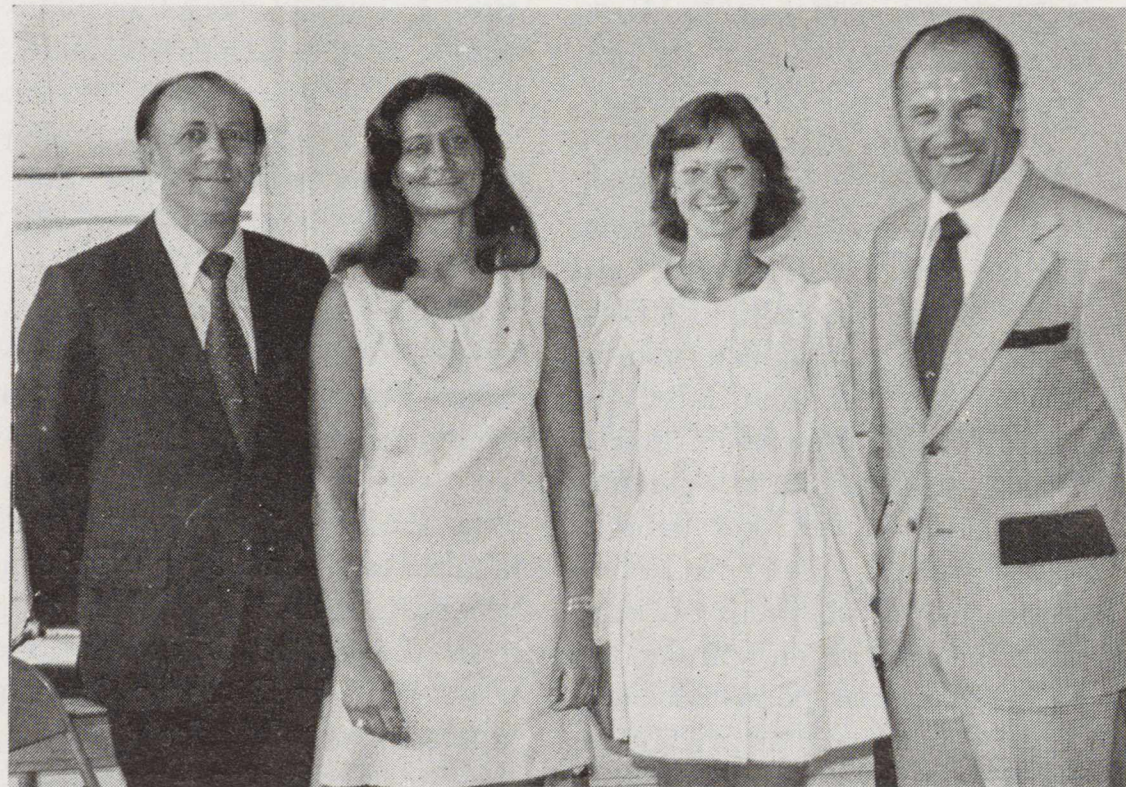
buvę choristai, atvykę pasižiūrėti praeities dienomis, atnaujinti pažintis ir dar kartą su dabar dainuojančiais išeiti į sceną ir kartu padainuoti. Tai buvo tikrai išskirtinas vakaras, atnešęs pagarbą ir padėką dainuojantiems ir dainavusiems.

Koncertą pradėjo pirm. stud. Eug. Džiakonaitė, prisegdama pirmiesiems choristams po rožę.

Sukaktuvinio koncerto programa buvo įdomi ir sudėtinga. Greta Sasnausko "Apsaugo, Aukščiausias" ir Čiurlionio "Ant kalno gluosnis", buvo padainuota ir vėlesnės kartos kompozitorių kūriniai: J. Strolia, J. Švedo, Br. Budriūno, E. Balsio, A. Bražinsko, V. Juozapavičiaus.

Mišrus choras — vyrų ir moterų, o taip pat ir jungtinis — dainavusių ir dainuojančių — pasižymėjo švaria intonacija, gerai išlygintais balsais, gera diktacija, o taip pat ir darnia harmonija, — rašė "Darbininkas".

Koncerto programą pajavairino Vl. Malašausko ir R. Kiršteino skaitymai "iš linksmosios pusės", o taip pat dailiojo žodžio puoselėtojos I. Žmuidzinienės A. Barono humoristinių eilėraščių deklamacijos.

Dabartinė Rochesterio LB choro valdyba: iš kairės — P. Domeika, pirm., stud. E. Džiakonaitė, stud. L. Aromanskytė ir Vl. Malašauskas.

● The supervising Board of the L. C. chorus of Rochester.

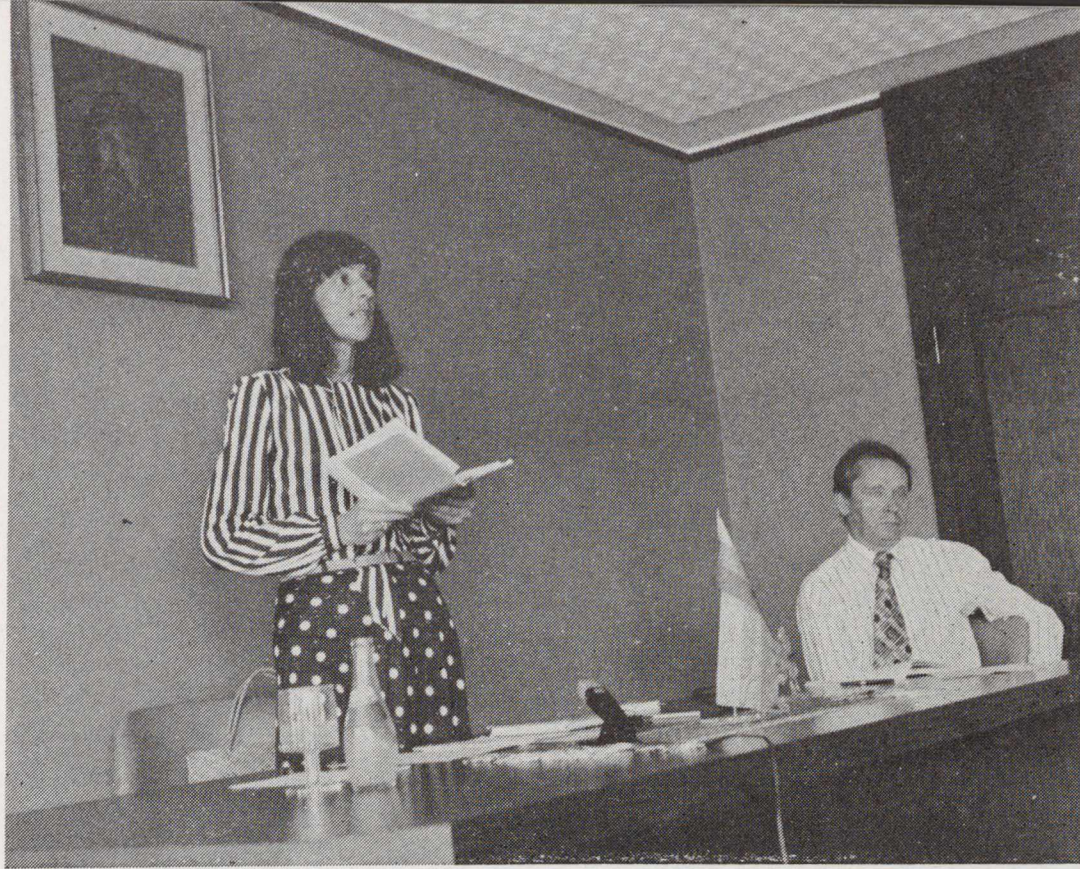
Puikiai pasirodė solistė B. Čypienė, jautriai ir nuotaikingai atlikdama Br. Budriūno "Mano protėvių žemės" solo partiją. Svajingai praskambėjo V. Žmuidzino "Karvelėlio" solo dalis.

L. B. Chorui, žengiančiam į naują dvidešimtpenketmetį, jo dirigentui ir kiekvienam choristui linkėtina, kad jų aliekamos dainos dar ilgai skambėtų trmeties padangėje. (A. Sb.)

Rochesterio LB choro dirigentas ir jo padėjėjai. Iš kairės: stud. R. Abalis, dir. J. Adomaitis, stud. K. Saladžius.

Foto S. Ilgūnas

● The conductor of the L. C. chorus of Rochester with his assistants.

A. M. Jurašienė skaito apie literatūros galimybes dabartinėje Lietuvoje.

Aušra M. Sluckaitė-Jurašienė — literatūros kritikė, dirbusi valstyb. leidykloje, neseniai su vyru atvykusi iš Lietuvos ir gyv. Miunchene.

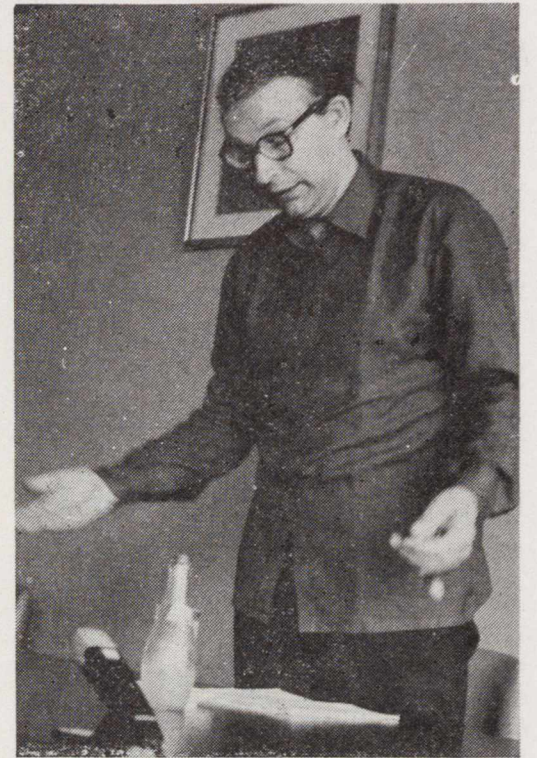
● A recent refugee speaks of the literary situation in present Lithuania.

The speaker, a literary critic, was associated with the State Publishing House. She and her husband a theatrical director, have presently settled in Munich.

Dr. A. Damušis kalba apie Juozą Brazaitį, rezistencijos vyrą.

● The Lith. leader from Detroit spoke evaluating J. Brazaitis, the late leader of Lithuanian Civil Resistance (the acting Premier of the Provisional Government of 1941).

S. Lozoraitis, Jr., dėsto Vatikano Rytų politiką.

● Vatican's East-European policy is summarized by a Lithuanian diplomatic representative from Rome.

Dr. A. Gerutis (iš Šveicarijos) veda diskusijas po paskaitų; šalia moderatorius V Natkevičius.

● The lecturer from Switzerland

followed up his presentation with a period of discussions, moderated by the Director of the Lith. Gymnasium, The February 16th, in Germany.

J. Jurašas, buv. Kauno Teatro rež., neseniai atvykęs iš Lietuvos ir tuo tarpu dirbęs Miunchene, kalbasi su sol. M. Panse-Simaniukšyte.

Toliau matyti dr. J. Grinius.

● The new arrival, the theatrical director from Kaunas, converses with an artist performer.

EUROPOS

LIETUVIŠKŲ STUDIJŲ

SAVAITĖ

22-sios Europos Lietuviškų Studių Savaitės dalyviai Verbanijoje, Italijoje.

● Participants of the 22nd Week of Lithuanian Studies in Europe that took place in Italy.

SU PIETŲ AMERIKOS LIETUVIAIS...

Atkelta iš 11 psl.

naudoja visur ir kiekviename žingsnyje.

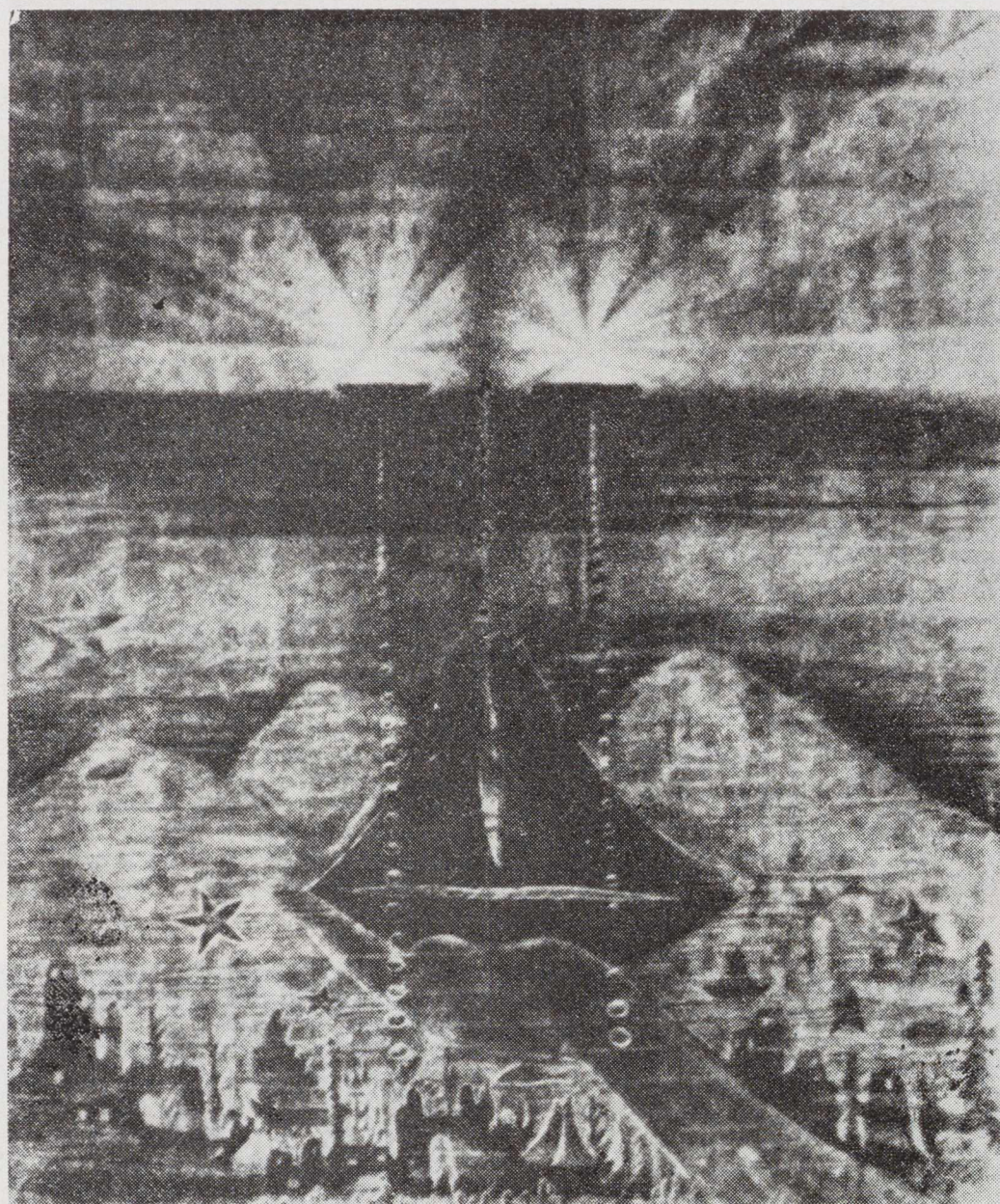
Apsistojome gražiame Lima Sheraton viešbutyje, kuris tikrai puikus, tipiška amerikoniškas. Didelio dėmesio vertos Peru bažnyčios. Iš lauko nieko ypatingo, — seni, aptriusę pastatai, bet vidus vien auksas ir sidabras — tikras dangus.

Iš Limos valandos skridimu pasiekėm Cuzco miestą, pastatytą ant Inca griuvėsių, 12,000 pėdų aukštumoje. Gatvės labai siauros, judėjimas didelis. Stebėjimės sukrautais griuvėsių akmenimis, kurie neturi jokios jungiamosios medžiagos, ir niekaip negalima suprasti, kaip jie, ano meto statytojai, naudodami tik savo fizinę jėgą, galėjo sukrauti tokius milžiniškus akmenis ir taip preciziškai juos sutaisyti, kad nė adatos į jų tarpą negalėtų įkišti. Peru valstybėje vyrauja mintis, kad tai inkų nuopelnas, bet pasaulyje yra nuomonių, kad tai prieš daug šimtmečių apsilankiusių iš kitų planetų būtybių darbas. Kaip ten bebūtų, žmonės iš viso pasaulio važiuoja tų griuvėsių pamatyti. Turistai vaikšto grotestiškai lėtai, nes dėl labai skysto oro visi jaučiasi blogai. Man taip gėlė galva ir darėsi bloga, kad turėjau atsisakyti nuo tolimesnio maršruto pamatyti istorinio Machupischu miesto griuvėsių.

Pagalčiau atėjo diena mūsų trijulei išsiskirti ir palikti Pietų Ameriką. Išvažiavom iš Peru rugpiučio 29, tą pačią dieną, kai ten įvyko valdžios perversmas. Mano lėktuvą į Los Angeles išskrido gana anksti, 1 val. 30 min. po pietų, tad jokio triukšmo sosti- nėj nepastebėjau.

Su vienu nusileidimu Colombijoje, Bogotoj, per 12 valandų pasiekiau Los Angeles. Išėjus į gatvę, apėmė didelis džiaugsmas ir vėl pajutus po kojom antrosios tėvynės žemę.

Esu be galo dėkinga Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, davusiai progą pamatyti daug grožio ir daug nepaprasto skurdo, kokio net neįsivaizdavau esant. Susitikti su tautiečiais, gyvenančiais ki-

M. K. ČIURLIONIS

JŪROS SONATA. Andante
SONATA OF THE SEA
Andante

Naujausios knygos, gaunamos

LD knygyne:

Ką tik gavome paminėjimui šias naujas knygas:

Sąmokslas prie žmoniją, parašė Vilius Bražėnas. Išleido "Laisvoji Lietuva" Chicagoje.

tame kontinente, bet mąstančiais, jaučiančiais taip pat, kaip ir visi mes čia — lietuviškai. Pamatyti ir suprasti, kad Pasaulio lietuviai širdimi ir siela yra gyvas Lietuvos idėja. Kad lietuvis išeivis yra ne Lietuvos nulažta šaka, bet atžala, kurią gaivina svetimų žemių dirvos ir savosios tėvynės dvasinės sultys — jos kalba, jos meninės apraiškos.

Pergyventų įspūdžių niekad negalėsiu pamiršti, jie pasiliks dalimi platesnio mano žvilgsnio į Dievo sukurtą ir žmogaus gyvenamą pasaulį.

Raimonda Apeikytė

Sukilimas Lietuvos suverenumui atstatyti, parašė K. Škirpa. Išleido autorius, platina J. Karvelis Chicagoje. Kaina \$15.

A Lithuanian Bibliography, parašė Adomas ir Filomena Kantautai, Edmonton, Canada. Išleido Albertos untas. 725 psl. Kaina \$11.50 (Kanadoje \$10).

Pėdos mirties zonoje, Elenos Jučiutės atsiminimai iš pergyvenimų Sibiro koncentracijos stovyklose. 544 psl., iliustruota. Kaina \$10. Išleido LŠST Simo Kudirkos kuopos New Yorke sudarytas spec. komitetas.

Šios knygos galima gauti LAV knygyne: 4364 Sunset Blvd. L. A.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Bronius Budriūnas, Tu Vilniuj pasilik, Valdo. Kvantata Gedimino sostinės 650 metų jubiliejui. Mišriam chorui, basbaritonui ir deklamatoriui. Libretas K. Bradūno. Gaidos ir tekstas. 32 psl. Leidinį platina Lie. Katalikų Religinė šalpa. Kaina \$2.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum
7½% — 4 metų su \$1,000, minimum
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum
6½% — 1 metų su \$1,000, minimum
Savings insrd. to \$40,000 by FSLIC

Vėliavos duodamos nemokamai. Pradėjus naują taupymo sąskaitą, gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal savo pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, ending Hair, Root growth, Splitting ends, Strength and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed. Listed in Druggist Red-Blue Book. JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply \$6.00. Money Order. P. P., Send today —

JIB LABORATORIES

1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

High Dividend Rates
Accounts

Insured to \$40,000 by FSLIC
47th & Rockwell St., CHICAGO,
Illinois 60632

VEIDAI IR VAIZDAI

(Faces & Places)

New Britaino tautinių šokių grupė "Ateitis". — Sėdi iš kairės: Julija Ganzer, Zuzana Palerin, Zuzana Thibault, Linda Thibault; stovi: Aldona Stasiukevičienė — mokytoja, Irena Leiberytė, Janina Šimanskytė, Gisele Thibault, Dawna Kelly, Linda Bajek, Karen Bajek, Teresė Liūdžiūtė, Virginija Liūdžiūtė.

● Folkloric dancers of "Ateitis" Lithuanian artists of New Britain.

Šią vasarą Dainavos stovykloje vyko liet. tautinių šokių vadovų kursai. Juos lankė 90 kursantų. Programoje buvo 21 tautinis šokis.

Nuotraukoje — šokių kursų lektoriai. Iš kairės: dail. A. Tamošaitis, J. Matulaitienė, Br Juodelis, —

IV t š. šventės vadovas, V. Stančienė, Gr. Breichmanienė, K. Marijošienė, J. Karasiejus, G. Gobienė.

● Camp Dainava, near Detroit, activities this summer included courses for 90 instructors of Lith. dances. Pictured are the lecturers.

Žurnalistas Jonas Vaidelys (sėdi vidury, juodu švarku) paskutinį kartą savo draugų ir pažįstamų tarpe. Iš kairės: Sibiro kalinys J. Kreivėnas, J. Balčiūnas, St. Kaulėnienė, Grigoravičius ir kt

Foto M. Nagis

● Late Jonas Vaidelys, journalist and editor, makes his last public appearance. He died this summer in Chicago.

Jaunimo Centro Studentų Ansamblio, vad. L. Brazdienės, jaunavedžiai Lidija Galvydytė ir dr. Julius Ringus su pamergėmis ir pabroliais.

Iš kairės: J. Galvydis, V. Galėnaitė, V. Linas, V. Bilaišytė, R. Galėnas, K. Galvydytė-McGann, jaunadai — Lidija ir Julius, R. Krutulytė, A. Dovydaitis, D. Ringutė-Ąžuolienė, R. Vaičiaitis. Sutuohtuvės įvyko š m. geguės 24 d. švč. Marijos bažnyčioje Chicagoje.

Jaunoji dėvėjo dail. A. Tamošaitienės austais nuostabaus grožio tautiniais drabužiais. (Tautiniais drabužiais ir pamergės, gaila, kad nespaltvotoje klišėje to nematyti).

MARY HAMROCK

PIERCE — HAMROCK

MORTUARY

921 Venice Blvd.,
Los Angeles, Ca. 90015

Phone: RIchmond 9-6091

● Lidija and Julius Ringus, artists of Youth Center's Ensemble in Chicago — a newly-wed couple and the traditional personages of a marriage ceremony — all in national costumes.

Etninių grupių vadovų konferencija Baltuosiuose Rūmuose su prezidentu ordu liepos 25 d. prezidento išvykimo į Helsinkį išvakarėse.

Dešinėje, tarp kitų, matyti prezidentas Fordas, šalia jo Valst. Sekr. dr. Kissingeris, kongrm. Ed Derwinski; kairėje — lietuviams atstovavę ALT pirm. dr. K. Bobelis ir P. Dargis, ALT vicep. Kiti — latvių, estų lenkų, čekų, vengrų, gud ukrainiečių atstovai. (ALT inf.)

● Delegates of European nationalities at the White House, July 25th, seeing President Ford off to the Helsinki Conference: with Secretary Dr. Kissinger and Congr. E. Derwinski at the Pres. side (right), and to the left Lith. leaders, Dr. K. Bobelis and P. Dargis.

Pavergtų tautų eisena Clevelande protestuoja prieš Helsinkio susitarimą; čia žygiuoja lietuviai.

Protesto ženklan surengtų manifestacijų buvo ir kituose miestuose, pradedant Washingtonu, kur lietuviai pasirodė labai įspūdingai.

Foto V. Bacevičius

● Captive Nations representatives embark on a march of protestation in Cleveland: too much compliance with the Soviets in Helsinki!

Išvyko į Pietų Ameriką sol. V. Verikaitis dainuoja, pritariant Sao Paulo bendruomenės chorui, diriguojant Tatarjūnui.

● Touring South America: sol-

ist V. Verikaitis in concert with Sao Paulo Lithuanian Community chorus under their director Tatarjūnas.

Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas tarp spaudos ir radijo valandėlių atstovų, kuriuos painformavo apie liepos 29 d. — rugp. 3 d. savo dalyvavimą Helsinkyje ir Stockholme Europos pos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje paruoštųjų dokumentų pasirašymo proga.

I-je eilėje iš kairės: P. Petraitis, Margučio radijas, J. Audėnas, Elta-E. Čekienė, Dirva, K. Valiūnas, dr. J. Stukas, Lietuvos Atsiminimų radijas, Pr Naujokaitis, Tėviškės žiburiai; II-je eilėje stovi: V. Nakas, Draugo koresp., J. Veblaitis, V. Vaitiekūnas, V. Radzivanas, Paulius Jurkus, Darbininko, J. Valaitis.

(Vliko raštinė, New Yorkas, 1975, rugp. 7 d.)

● Dr. Valiūnas, Pres. of VLIK'as informs representatives of the media about his steps in Helsinki and Stockholm, July 29 to August 3, to further Lithuanian interests during the negotiations and signing of agreements of the European Conference of Security.

M. K. ČIURLIONIS
 ANDANTE
 OF THE SONATA "CHAOS"

● Andante iš sonatos "Chaosas"

ČIURLIONIS – UNIQUE AND INCOMPARABLE

This year is dedicated to special commemorations of M. K. Čiurlionis and the birthday Centennial of the artist and composer (1875-1975) of genius is an occasion for immense reflections.

Both as a person and a creator Čiurlionis is totally unique. Thus it is imperative to try and understand the person and his creativity to the fullest possible degree. Which, of course, is not a thing that can be accomplished by popular means, without an in-depth understanding of the metaphysical-mystical-symbolic side of Čiurlionis. And in order to acquire a feeling of his metaphysics, as well as an understanding of the individual himself, he must be approached from the point of his philosophy, too.

In the realm of his art especially, Čiurlionis is in no way comparable

with any of his contemporaries (Kandinsky, Klee...), For he is neither a realist, a surrealist, nor any other kind of -ist, as the other artists may be defined. He is absolutely original and incomparable. It could be admitted, though, that the initial paintings of Čiurlionis were naturalistic in character. Afterwards, however, the works of Čiurlionis are solutions of the destiny, the problems of the Universe.

Not being an academician painter Čiurlionis doesn't attempt to solve the pure questions of artistic techniques. His ultimate aim is to avail himself of the forms of art in order to gain the solution of metaphysical problems. This point of view must be adhered to, in order to understand Čiurlionis' creative artistry.

Čiurlionis pursued to search for the answer of the destination of

the Universe with an overwhelming intensity of his spiritual powers. The questions that stood before him were: What is Universe? What is the Essence of Objects? What is the Phenomenon of "I"? He has arrived at the solution of the problem of the Universe in his painting "REX". And having solved the problem of his life he ceased to create any more — he vanished: no sooner, no later.

It is impossible to give a description of the artistry of Čiurlionis' paintings. Only when actually surveying them can they be discussed, comprehended, only in such a manner may they be felt and an understanding gained of the metaphysical philosophy of Čiurlionis in the realm of Art.

Vladas Vaitiekūnas

LIETUVIŲ
DIENOS
 LITHUANIAN DAYS

SEPTEMBER

1975

LITHUANIAN DAYS, SEPTEMBER, 1975

M. K. ČIURLIONIS

PILIES PASAKA / TALE OF THE CASTLE

M. K. ČIURLIONIS: THE PAINTER SURPRISES THE COMPOSER

By Bruno Markaitis, SJ

"One thing is certain that Čiurlionis was a real genius."

Jacques Lipchitz

One hundred years since the birth of a genius is a remarkable point in time. It allows us to contemplate the person and his works in the totality of full perspective, stilled passions, and unchanging values. The genius in question is Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, a Lithuanian artist who was born in 1875 and died in 1911, at the age of 36, leaving behind him a vast collection of great works both in the field of painting and music. For he was one of the rarer creators who felt equally at home in the world of sound and in the realm of color.

Čiurlionis was born in Varėna in the Southern part of Lithuania which has always been known as "Dainava", the land of song. Lithuania at that time was con-

quered part of the Russian empire. Life was hard, the atmosphere oppressive. The conquerors were bent on crushing the Lithuanian spirit, language and culture. The educational and cultural opportunities in the land were few and limited. At the age of five, Čiurlionis, son of a church organist, started playing the piano by ear. His talent was so visible and promising that a local physician wrote about the boy to Duke Mikolas Oginskis who had a music school for musically talented youngsters and symphony orchestra in which they played.

While at this school, the young Čiurlionis quickly became familiar with several musical instruments, played in the orchestra and composed several pieces for

the duke's birthday which were performed by the orchestra. He also began sketching landscapes of the beautiful countryside. But soon it became clear that Čiurlionis' musical talent needed more competent teachers, greater challenges, wider horizons. Duke Oginskis sent him to the music conservatory in Warsaw, Poland, assuring the young man of financial help, a promise he kept with negligent and forgetful regularity. Warsaw at that time was an important cultural center whose manifold activities included a full season of the opera, the theatre, and the symphony orchestra. It was also a meeting place for local, national and international artists. It was that Warsaw which had witnessed the promising development of such greats as Szymanowski, Kochanski, Mlinarski, Rubinstein, without mentioning the giants of the day: Paderewski, Ysaye, Pugno, Thibaud, Tertis, Nieschik, Chaliapin. The Warsaw music conservatory, staffed with teachers of learning and experience, gave Čiurlionis a complete-

ly professional training in composition, followed by three years of specialized music studies in Leipzig. Both in Warsaw and in Leipzig, Čiurlionis' compositions drew attention of professors and students alike for their originality and wealth of new ideas.

Čiurlionis' music can be divided into three categories. Music for the piano, choral music and symphonic music. The piano music consists of preludes, fugues, canons, and an occasional sonata. Most of these compositions reflect the composer's preference for polyphony, his inclination to think in terms of counterpoint. In spite of noticeable influence of Chopin in his earlier works, who at this time was very popular in Poland, Russia and Western Europe and had been an important factor in such composers' music as Tchaikovsky and Rimski-Korsakov, Čiurlionis manages, more often than not, to display an originality of his own. However, in Leipzig, the young composer, even though exposed to the music of Max Reger, Richard Strauss and Claude Debussy, shakes himself free of one particular, distinct influence and speaks in a language best suited to his own needs. Therefore, his harmony, his use of form and contrapuntal devices and his treatment of musical ideas clearly indicate him to be a child of his own times. But it is his preludes and fugues which, in spite of their brevity, impress the listener with a spellbinding ability to create a world of mysticism, of profound and infectious moods, of unusual sounds, showing not too rarely an indelible mark of a formidable talent.

His choral music born mostly out of his love for his native land which was occupied and oppressed by a foreign might. Falling in love with the Lithuanian folk music and finding in its treasury many melodies of rare beauty and quiet dignity, he wrote them down, arranged them for voices, performed them with his own choir. A larger

work, a religious cantata "De profundis", for chorus and orchestra, shows delicate feeling for melody and surrounds the listener with a prayerful atmosphere of uplifting contemplation.

His symphonic music, however gives us an unmistakable proof that we are listening to a composer who not only can write passages of haunting loveliness, but who also lives in his own world of inimitable originality. It is this world that astounds us, for in its colossal dimensions we find vision, fantasy and ability of proportionate greatness. Thus in his symphonic poems — "In the Forest" and "The Sea" — we experience moments of indescribable beauty where exquisite sonority of sound and breath-taking grandeur of melody reign supreme; where the composer's descriptive powers and ability to create visual images of towering might carry us into the world of ethereal light, joy and peace, and bring us into a close contact with the mysterious and menacing forces of Nature.

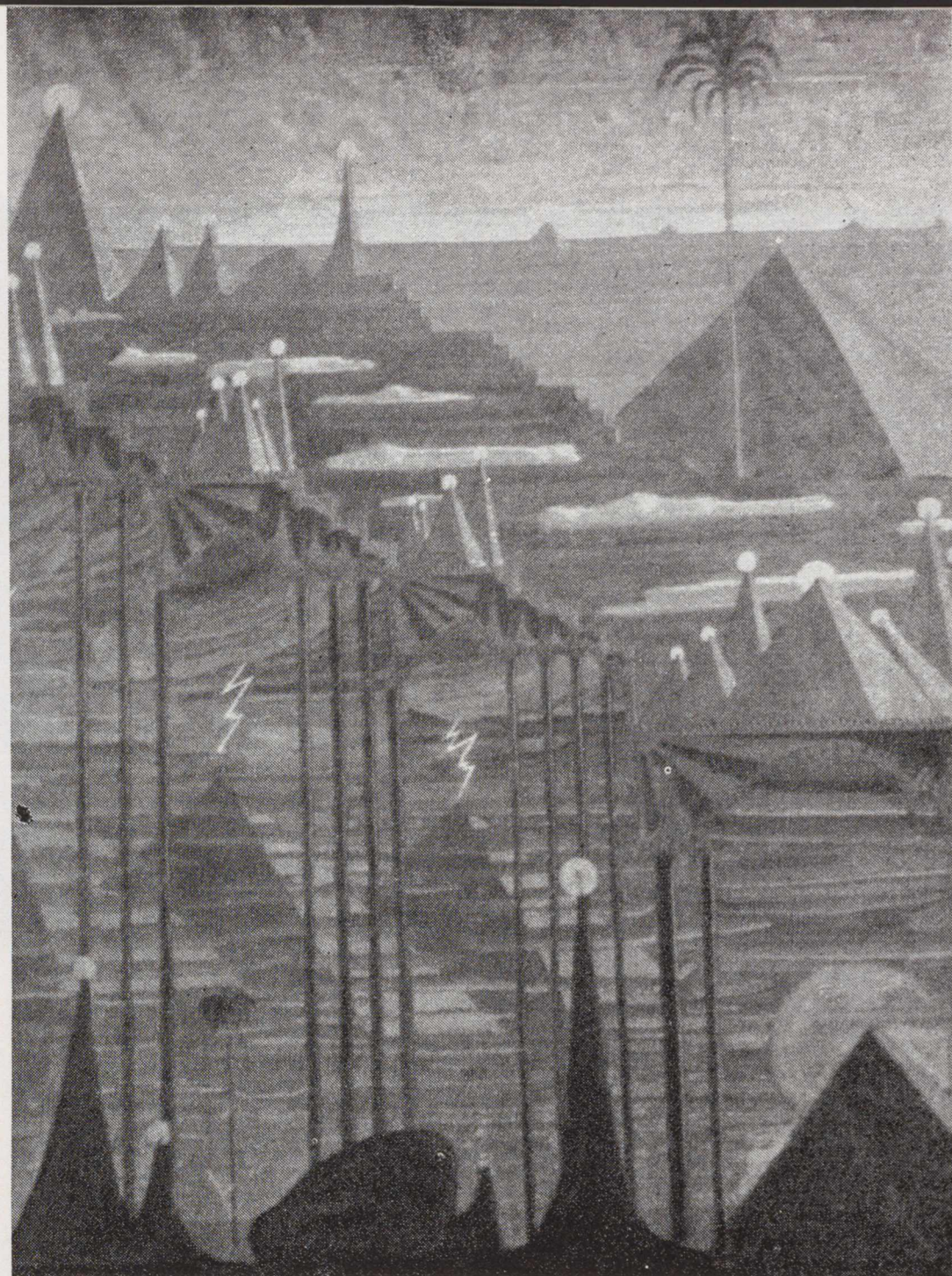
It is both sad and tragic that the composer himself had never heard the performance of his symphonic works. For "In the Forest" was performed in 1912 in Warsaw commemorating the first anniversary of his death. "The Sea" was premiered in Kaunas, Lithuania, in 1936, on the 25th anniversary of his death.

In spite of the fact that Čiurlionis' musical heritage includes 2 symphonic poems, 1 symphonic overture, a string quartet, a number of choral compositions based on Psalm texts, several scores of harmonized Lithuanian folk song, more than 200 piano compositions, such as preludes, fugues, fuguettes, canons, monothematical cycles, and variations based on folk songs, it is his preludes, especially those comprising the period between 1899 and 1909, that best show his development, musical personality, artistic outlook, his attitudes toward national and political issues.

It is not completely clear what

prompted Čiurlionis to enroll in the Warsaw Art School in 1904 where he threw himself into the arms of pictorial art with extraordinary dedication and unconditional surrender. After all, he was a professional composer of some consequence with many works of great artistic value to his credit, who, at the age of 29, certainly had a most promising future before him. We know that he always liked to sketch, but until the enrolling in the art school it was a hobby rather than a serious pursuit of the visual art. It is possible, of course, that Čiurlionis made no formal decision to choose one at the expense of the other. Most likely, he experienced a sudden urge to record his visions, his aesthetic reactions to the beauty he saw in the eye of his creative mind, and his, as an artist's, commentary upon the events of the day. His travels at this time through Southern Russia and Caucasus, and parts of Western Europe provided Čiurlionis with first-hand opportunities to notice and feel the ferment of the revolutionary forces in the making. There was in the air an anticipation of better things to come. He also saw what was being done in the world of the fine arts and eagerly absorbed the latest discoveries. Although Čiurlionis continued composing, apparently, from now on his mental images preferred colors to sounds. They needed the contrasts of light and shadow rather than the sound and tone values within the varied scale of audiodynamics. In short, his vision, when transferred from the imaginary and transcendental to the tangible and real, became a painting rather than a symphonic poem.

Of course, Čiurlionis always remained a composer. Therefore, his approach to sketching, drawing, painting was that of a creative musician who intimately knew the mechanics of compositional technique, who was perfectly familiar with music forms, who followed his instincts of invention and had an inborn predilection for polyphony and counterpoint. It is true that all

M. K. ČIURLIONIS

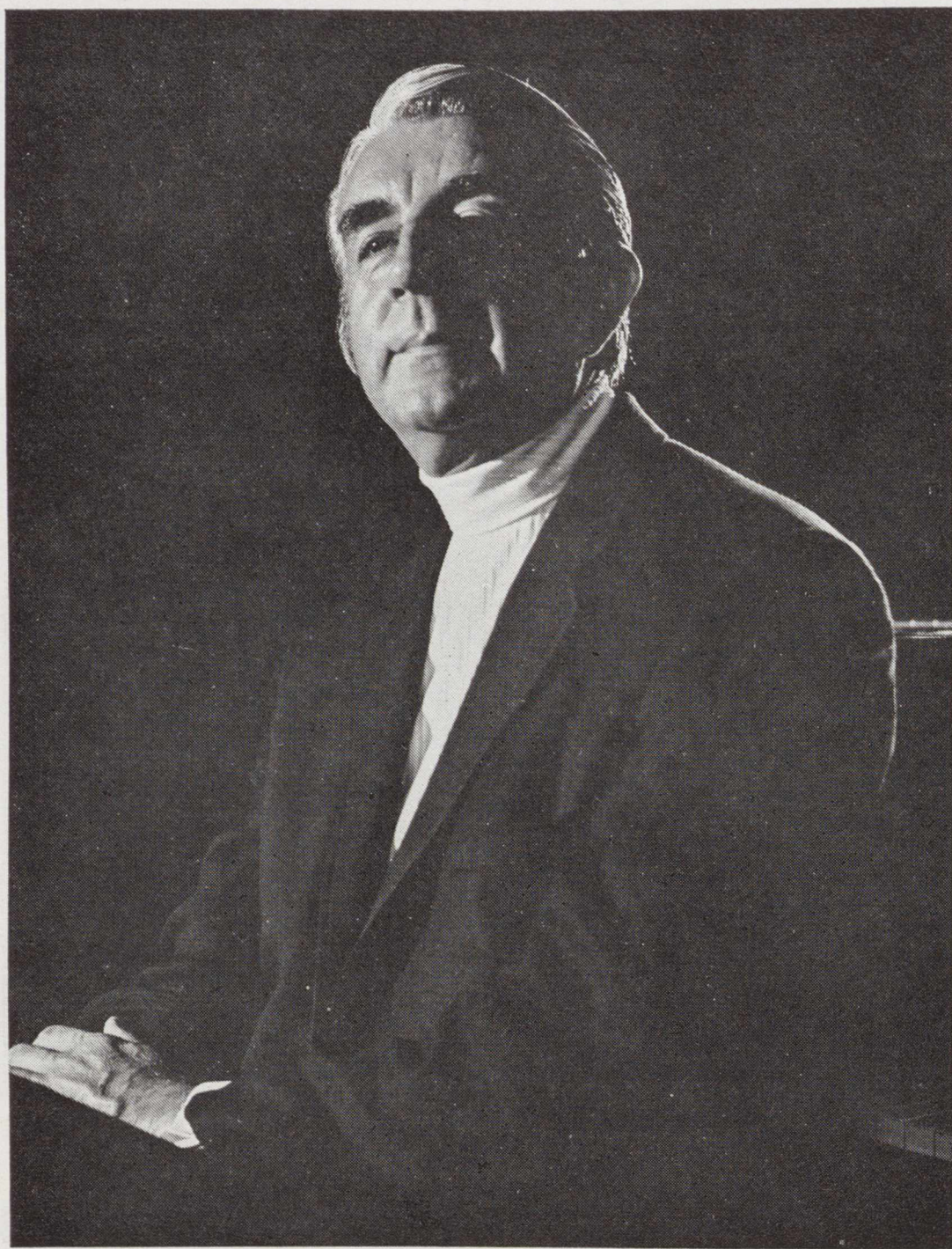
THE PYRAMID'S SONATA

creative arts follow the same principal of art-making, which contains two elements, namely, the theme and the development. Each creative art, according to its nature and to its proper medium of expression, obeys this principal as the only meaningful way of making an artistic statement in the organic interlocking of content, form and technique. However, true as this may be, it was Čiurlionis who placed music and painting side by side and proved to us that if we can speak of a word-through-tone poem in music, we can also, with some validity, speak of sound-through-color poem in painting.

For not only did Čiurlionis give his paintings musical titles, he actually treated a visual, dimensional form as if it were a musical composition. This is why a painting entitled a sonata did not mean a certain, vague similarity to a piano sonata. On the contrary, it fairly closely followed the basic precepts of the sonata allegro form. Therefore, if we consider Čiurlionis' work "The Sun Sonata", we find it con-

sisting of four paintings, each representing one of the four movements in the sonata allegro form, namely, allegro, andante, scherzo, and finale. In the first painting (Allegro) Čiurlionis makes his principal statement outlining his themes. In the second painting (Andante) he presents the original theme in a different form. The third painting (Scherzo) shows us the conflict between the principal contrasting themes. The fourth painting (finale) is the dissolving of the conflict by bringing the opening statement, through various stages of development, to a close. Furthermore, Čiurlionis' inclination to think polyphonically in music prompts him to use polyphonic, contrapuntal devices in painting.

The following comparison may give a measure of validity to our thinking. Debussy's symphonic poem "The Sun" lures some listeners into closing their eyes and seeing (with their imagination now sensitized by music) the tumultuous roaring of the waves, even smelling the salty, fragrant

Bruno Markaitis, SJ

humidity of the vast, ever-restless waters. By the same token, many viewers confess that, upon having thoroughly contemplated the paintings of Čiurlionis' favorite subject, the sea, they too hear the crashing sounds of the stormy sea, they too smell its moist air and its tangy aroma of saltiness, beached fish and sea weeds.

Čiurlionis was fascinated by the sea, the cataclysmic forces of Nature, by the beauty of any landscape he knew well and called his own. But all these impressions, aesthetic and emotional experiences, mental images and their transformation through the medium of his creative powers, all of this was given a special kind of symbolism, in some instances, a realistic symbolism. Adding the fact that he found fairy tales, folkloric mythology attractive and stimulating, and realizing that Čiurlionis' attitude

toward the earth and the cosmos was somewhat pantheistic, he often interpreted the Forces of the Universe not so much in a monotheistic manner but rather as the prototypes of Good and Evil locked in battle, with the victory hanging in precarious balance of disquieting uncertainty.

In spite of the fact that Čiurlionis suddenly turned to painting as the most suitable and faithful interpreter of his ideas and images, color was not his most important tool. No doubt, many of his paintings still bear it out that he had a delicate and imaginative sensitivity to color. But the principal factors in his visual art remain images, contrapuntal interlockings of contrasting figures and symbols, often portraying the sun and the stars, the land and the sea, the mountains and the valleys, in an endless variety of juxtapositions

of the opposites but almost always against the immensity of cosmic dimensions.

Realistic symbolism notwithstanding, we see in Čiurlionis' paintings and drawings a sudden but almost casual appearance of the abstract. Perhaps, we should not be surprised at this somewhat phenomenal evolution, for symbolism lives next door to abstract art. A more important question arises as to who is the father, the progenitor of the abstract art. In many circles this question has been settled in Kandinski's favor. But it was in 1906 that Čiurlionis exhibited his first abstract paintings in Vilnius, Lithuania, whereas Kandinski showed his abstract art only in 1911.

In his latest paintings, where we observe a definite inclination toward and preference for the abstract, we also notice the haste and, perhaps, even the premonition that the end is at hand. The untimely tragedy took his young life and also endangered the future of his art works. Čiurlionis painted mostly in tempera, not of the best quality, for his finances often were quite limited. He preferred to paint on paper, not of the best quality either. The handling of his paintings, especially after his death, often produced smudges and spots. In 1911, his paintings

were exhibited in Leningrad, Russia. Afterwards, they spent a number of years in storage, in dark, humid, unventilated rooms. It was in 1926 that a permanent Čiurlionis Gallery was built in Kaunas, Lithuania, where 137 of his paintings hung in a permanent exhibition. In 1936, most of his works were more properly displayed in the National Museum of Lithuanian Culture.

To many people Čiurlionis remains an enigma, an eclectic originator, a genius who died at the age of 36 in a small country which was occupied, oppressed, held back on purpose by its mighty but ruthless neighbor, for 125 years, without any means of showing its favorite son to the rest of the cultured world. Only in recent years have there been more strenuous and better organized efforts to pay tribute to the young genius in whose person the painter surprised the composer. For his paintings, according to Romain Rolland, "is a new spiritual continent of which Čiurlionis is the Christopher Columbus."

Bruno Markaitis is a Jesuit, prominent composer, conductor and author.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by V/O "VNESHPOSYLTORG"
488 Madison Avenue, New York, N. Y. 10022
Tel.: (212) 758-1150; 758-1151

well known for many years in America for its experience in sending
GIFT-PARCELS to LITHUANIA, LATVIA, ESTONIA, UKRAINA etc.

Accepts also orders for
Automobiles, Gift-Certificates, Apartments and many other items.

The delivery is guaranteed and we invite your inquiries, and hope you will give us the opportunity of serving you soon and often.

For any further information, contact our branches
in CALIFORNIA:

Los Angeles, Calif. 90022 960 So. Atlantic Blvd., Tel. AN 1-2994
San Francisco, Calif. 94115 1826 Divisadero St., Tel. FI 6-1571

LITHUANIANS IN THE NEWS

Delegates and Guests to 62nd National K of L Convention, sun. Aug. 24, 1975, Transfiguration Church, Maspeth, Long Island, N. Y. — The Church Hall was the site for the subsequent Presentation of Awards.
Lietuvos Vyčių 62-os konvencijos delegatai ir svečiai. Foto R. Kisielius

E. Jočepienė, recently released from Siberian labor camp and newly arrived in USA, greets K of L "Friend of Lithuania", 1975 Award recipient Robert P. Hanrahan during Convention banquet. — The former Rep. Congressman from Illinois is currently Assistant Secretary for Education, Dept. of Health, Education and Welfare.

● R. P. Hanrahan, buvęs kongresmanas, Vyčių suvažiavime sveikinas su ką tik paleista iš Sibiro darbo stovyklos E. Jočepiene.

THE KNIGHTS OF LITHUANIA

had flocked to New York City this summer to attend their 62nd National Convention. Hosted by the Mid-Atlantic District of the K of L the Convention went through a 4-day program, August 20-24th, of work, prayer, and recreation. The working sessions took place at Hotel Taft where subjects were dealt with such as "The Bicentennial and the K of L", "The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania and its Impact on Us (moderator — Rev. C. Pugevičius, Lithuanian Affairs Chairman), "The Eucharistic Congress and the Knights" (moderator — V. Volertas, Chairman Lith. Committee for the 41st International Eucharistic Congress).

Among the many well-wishers to the promoters of Lithuanian culture and customs on the occasion of the Convention were Abraham D. Beame, Mayor of New York City, and Bishop Francis Mugavero, Bishop of Brooklyn.

K of L 62nd National Convention. Convention Presidium: seated — Marjorie Dillis, Secretary; Anthony Miner, Chairman; Ann Bender, Secretary. Standing — John Batakis, Sgt.-at-Arms; Ed. Krivickas, Sgt.-at-Arms; Albert Jaritis, Co-chairman; Larry Janonis, Co-chairman.

Some of 62nd National K of L Convention participants. — Rev. C. Pugevičius, Nat. Lith. Affairs Chairman; Simas Kudirka, newest honorary member of K of L; R. P. Hanrahan; Prof. Alex. Aleksis, Honorary membership Comm. Chairman; A. Miner, National President of K of L.

● Kai kurie L. Vyčių konvencijos dalyviai su pirmininku A. Miner.

Photos by R. Kisielius

The Honorable Anicetas Simutis, Consul General of Lithuania in New York, expresses his gratitude to Aleksandr I. Solzhenitsyn for stressing the plight of Soviet-occupied Lithuania in his writings and speeches. The Russian author, recipient of the Nobel Prize for Literature for his works, and Mr. Simutis met at "NBC'S MEET THE PRESS" radio and TV broadcast. Questions from the producer and moderator, Lawrence E. Spivak, and panelist Hedrick Smith — New York Times, Norman Cousins — Saturday Review, Peter Lisagor — Chicago Daily News, Bill Monroe — NBC News were answered in detail by the guest, Mr. Sozhēnitsyn, through an interpreter. (V. K.) Photo — Charles Binkins

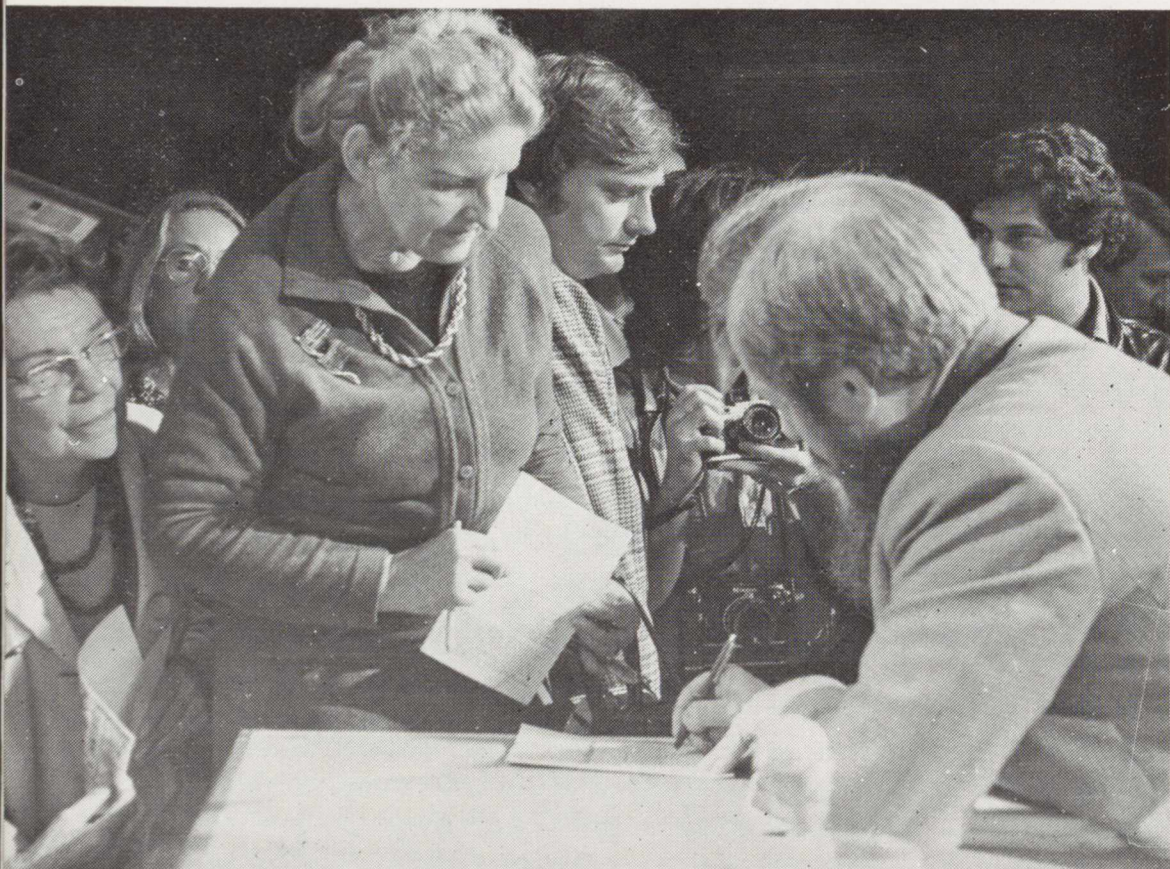
● Lietuvos gen konsulas A. Simutis susitinka su rašytoju A. Soženicynu, autorium "Gulago Archipelago", kur autorius labai geru žodžiu mini lietuvius tremtinius Sibire.

Following "NBC'S MEET THE PRESS" radio and TV broadcast on which he was the guest, Aleksandr I. Solzhenitsyn, Russian author and Soviet dissident, inscribed "With faith and hope to my good Lithuanian friends" and signed his name on a Captive Nations Week program for Helen V. Kulber, our contributor. For several years, Mrs. Kulber represented the Knights of Lithuania, and Petras Ažuolas — the Lithuanian-American Council, on the Captive Nations Week Committee in New York.

A. Binkins (at left) showed photos taken by her and her husband, Charles, at previous Captive Nations events. At his request, she gave on to Mr.

● Rašytojas A. Solženicynas duoda autografus. Sozhenitsyn.

Photo by Ch. Binkins

LITHUANIANS ON THE MOVE

The American International Exchange (IREX) has granted a scholarship to Professor Stasys Goštautas, of the Department of Spanish at Wellesley University, Wellesley, Mass. to travel to Moscow in order to complete his research on Pedro Ruiz de Moros, a Spanish humanist of the 16th century who spent a large part of his life at the Vilnius Academy and University of Cracow.

Prof. Goštautas was born in Kaunas but emigrated with his parents as a displaced person from Germany to Colombia, South America. He came to the United States in 1962; studied at Fordham and the New York universities, gaining his Ph.D. at the latter in 1971. He has published two books in Spanish: *Arte Lituaniano* (1959) and *Arte Colombiano* (1960). For several years has been associated with the United Press International and contributed numerous articles to South American and Mexican newspapers. He also writes for the Lithuanian publications: *Draugas*, *Lituanus*, *Metmenys*, *Aidai* and *Lithuanian Days*.

(V. Š)

● A fifth Conference on Baltic Studies is planned for May 20-23, 1976, at Columbia University, New York, co-sponsored by the Association for the Advancement of Baltic Studies and Columbia's Program of Soviet Nationality Problems. The Conference theme is: The Baltic Peoples and their neighbors: Interactions with Tsarist and Soviet Society. Proposals to read scholarly papers at the Conference should be sent (with one page resumes) to: Romuald J. Misiunas, Department of History, Williams College, Williamstown, Mass. 01267. (V. Š.)

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of August 12, 1970; Section 3685, Title 39, United States Code).

1. Title of publication. LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS.
2. Date of filing, 9.17.75.
3. Frequency of issue. Monthly except July and August.
- 3a. Annual subscription price \$10.00.
4. Location of known office of publication. 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, California 90029

eral business offices of the publishers

(Not printers) 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, 90029.

6. Names and addresses of publisher, editor, and managing editor.

Publisher Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, Calif. 91504.

Editorial Committee, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029.

Managing editor Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, Calif. 91504

7. Owner (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual, must be given.) Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Drive, Burbank, Calif. 91504.

8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities (If there are none, so state). None.

9. For optional completion by publishers mailing at the regular rates (Section 132.121, Postal Service Manual)

39 U. S. C. 3626 provides in pertinent part: "No person who would have been entitled to mail matter under former section 4359 of this title shall mail such matter at the rates provided under this subsection unless he files annually with the Postal Service a written request for permission to mail matter at such rates."

In accordance with the provisions of this statute, I hereby request permission to mail the publication named in Item 1 at the reduced postage rates presently authorized by 39 U. S. C. 3626.

(Signature and title of editor, publisher, business manager, or owner) [Signed] A. F. Skirius, publisher and owner.

10. For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates (Section 132.122, Postal Manual) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes.

☐ Have not changed during preceding 12 months.

☐ Have changed during preceding 12 months.

(If changed, publisher must submit explanation of change with this statement).

11. Extent and nature of circulation.

A. Total no. copies printed (Net press run). Average copies each issue during preceding 12 months. — 2160. Single issue nearest to filing date. — 2100.

B. Paid circulation. 1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales. Average no. copies. — 80. Single issue. — 60. 2. Mail subscriptions — Average no. 1870; Single issue. — 1850.

C. Total paid circulation. Average. — 1940; single issue. — 1910.

D. Free distribution by mail, carrier or other means, Examples, complimentary and other free copies. Average no. — 90; Single issue — 90.

E. Total distribution (sum of C and D) — Average no. 2040; Single issue. — 2000.

F. Copies not Distributed

1. Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing.

Average No. 120; Single issue 100.

. Returns from news agents — None.

G. Total (Sum of E & F — should equal net press run in A). — Average no. — 2160; Single issue. — 2100.

I certify that the statements made by me above are correct and complete.

(Signature of editor, publisher, business manager or owner).

Anthony F. Skirius
Publisher

PS Form 3526 July 1971

LITHUANIAN DAYS, SEPTEMBER, 1975

ADMINISTRACIJA RAŠO

AUKOS LD ŽURNALUI PAREMTI

\$24.00 — Bronė Starkienė, Santa Monica, Calif.

\$25.00 — Pasaulio Liet. Gydytojų S-gos c. valdyba. (per dr. K. Pemkų).

\$12.00 — Bruno Morkis, Long Beach, Cali.

\$10.00 — Jonas Skladaitis, Philadelphia, Pa.

Po \$5.00 — Jonas Grikavičius, Lomita, Cal., J. Agurkis, Omaha, Neb., A. ir W. Maker, Burbank, Calif. J. Stempužis, Cleveland, Ohio \$2.00 — P. Stravinskas.

Po \$1.00 — Rev. A. Babonas, J. Čiurlionis, E. Swetikienė.

Visiems aukotojams esame dėkingi. Spausdinimo išlaidoms nuolat brangstant, dosniųjų skaitytojų parama įgalina nepakelti žurnalo prenumeratos.

Leidėjas

— Bronius ir Agota Tiškai persikėlė į naują gyvenvietę ir prašo bičiulius ir pažįstamus rašyti: M. Mrs. B. A. Tiškus, 135 Kenwood Lane, Collingsville, Ill. 62234.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.

So. Boston, Mass. — S. Minkus

Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis, 'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts International.

Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas, Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa", St. Anthony's Parish Library.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Putnam, Conn. — Immaculata Conception Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — "Spauda".

Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".

Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.

Melbourne - St. Kilda — N. Butkūnas

Sydney — Kun. P. Butkus.

Glen Osmond, S. A. — E. Reisonienė.

Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris

Toronto, Ont. — V. Aušoras, A. Kuolas, P. Misevičius,

Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish Library)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM

Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p.p.

Valdybos pirm. Vladas Gilys, 3329 1/2 Atwater Ave., Los Angeles, Calif. 90039, Telef. 663-4005.

Izd. Juozas Mitkus, 2610 Griffith Blvd., Los Angeles, Calif. 90039; tel. 662-0244

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.

Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto

per FM radijo stotį WBAL 97,9 mgcl.

Programos vedėjai: Albertas Juškus, 4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210

Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpie.

AM 1430 klc iš WWEL radijo stoties

Medford-Boston, Mass. 02155

Petras Viščinis, vedėjas,

173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402

Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m., vedama Stepono ir Valentino Minkų, girdima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m

Boston, Mass. — WLYN - 1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka.

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127

Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS

7 programos savaitėje

Pirmad. ir penktad. — 11 val. ryte;

šeštad. ir sekmad. 8:30 — 9:30 ryte

Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.

Programos vedėja Aldona Daukus-Barkus.

Transliuojama iš nuosavos studijos.

WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.

7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629

Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia liet. radijo programa Amerikoje. Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.

Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro

(išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)

Programos vedėjas Petras Petrutis.

Transliuojama iš nuosavos studijos

2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629

Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

LITHUANIAN RADIO FORUM

Bi-Lingual Civic program in English and Lithuanian

Produced by Anthony J. RUDIS

Listener Participation Program

PHONE 445-6842 and ask a question

Saturday 8 p. m. to 9 p. m.

WXRT-FM 93.1 MHz.

Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa

TĖVYNĖS GARSAI

Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro

per WXEN-FM stotį 106,5 mc.

Vedėjas Juozas Stempužis.

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121

Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA

WMZK-FM banga 98 mc

Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį

nuo 8:00 iki 9:00 vakare

Vedėjas — Ralph Valatka

Telefonas: 537-5550.

17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219

Algis Zaprackas, tel. 549-1982; Albertas

Misiūnas, tel. 841-3026.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.

Sekmadieniais 8:25 — 9:05 val. ryto

Išlaiko Radijo Klubas.

Klubo pirm. — Kazys Gogelis.

13436 Garfield Ave., Detroit, Mich. 48239

Telefonas: 535-6683

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM AM 840

Kiekv. sekmadienį 4:15 — 5:15 val. p.p.

Programos vedėjas A. Dragūnevičius.

273 Victoria Rr., Hartford, Conn.

Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kiekv. šeštad. 4 — 5 val. p.p.

iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.

ir 97.9 meg. FM.

Direktorius Jokubas J. Stukas,

1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092

232-5565. (Code 201)

Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.

per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM

pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg

Vedėjas J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį

nuo 9 iki 10 val. ryto

iš WHBI stoties 105.9 FM banga.

Adresas: Romas Kazys, 217-25 54 Ave

Bayside, N. Y. 11364

Telefonas: 229-9134

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa

BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.

Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.

Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kroni-

ka, muzika ir skelbimai.

Programas tvarko ir praveda

redakcinis kolektyvas.

Rašyti: "Bendruomenės Balsas"

1203 Green St., Phila., Pa. 19123.

Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in

Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.

Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto.

Stotis: WXXI-FM 91.5 MC

Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.

Klubo valdyba: Al. Gečas, pirm., R. Kirš-

teinis, vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta

Ilgūnaitė, izd., L. Laukaitienė, narė.

Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY

14621

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 kilocysles.

Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00

Programos vedėjas ir direktorius

John D. Adams (Adomaitis).

5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708

Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.

CFMB stotis — Banga 1410.

Programos vedėjas L. Stankevičius.

1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada

Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

7 radijo programos savaitėje

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio

4 — 5 val. p. p.

Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.

Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.

Visos programos transliuojamos iš

Toronto stoties CHIN, banga 101 FM

Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius

175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.

Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.

iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laikų,

41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas Dr. J. Gailius.

Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.

Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laikų

ir kiekv. vakarą 20:15-20:30 Lietuvos laik.

Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.

Adresas: Sezione Litvana, Stazione Radio

CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Įsteigta 1966

WCIU - TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636

Tel. (312) 778-2100

Tollus šlutas, vald. pirm.

LITHUANIAN DAYS

SEPTEMBER

1975